

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

EFS-III.433.30.2022

DECYZJA NR 268/23
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 2 sierpnia 2023 r.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w składzie:

- 1) Andrzej Bętkowski – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
- 2) Renata Janik – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
- 3) Marek Bogusławski – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
- 4) Tomasz Jamka – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
- 5) Marek Jońca – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

działając na podstawie

- art. 207 ust. 1 pkt 2 i ust. 9 pkt 1 w zw. z art. 61 ust.1 pkt 2 lit. a oraz art. 67 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1270), zwanej dalej: „UFP”,
- art. 104 i art. 107 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.), zwanej dalej: „KPA”,
- art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.),
- art. 9 ust. 1 pkt 2 i art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818 z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą wdrożeniową”;

w sprawie wszczętej z urzędu, dotyczącej:

określenia (...) z siedzibą w (...) (...), NIP: (...), REGON: (...), KRS: (...) przypadającej do zwrotu kwoty dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego otrzymanej na podstawie umowy o dofinansowanie projektu pn. (...) z dnia 23.01.2020 r., terminu od którego nalicza się odsetki oraz sposobu zwrotu środków,

orzeka:

1) określa (...), (...), (...) (NIP: (...), REGON: (...)), przypadającą do zwrotu kwotę dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w wysokości 22 377,39 zł (słownie: dwadzieścia dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt siedem złotych 39/100), w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie 20 315,13 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy trzysta piętnaście złotych 13/100) oraz środki Budżetu Państwa w kwocie 2 062,26 zł (słownie: dwa tysiące sześćdziesiąt dwa złote 26/100), wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych;

2) określa, że odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych nalicza się od kwoty 22 377,39 zł od dnia 01.09.2021 r. tj. od dnia przekazania ostatniej transzy do dnia zwrotu;

3) określa, że zwrot następuje poprzez dokonanie wpłaty należności, o której mowa w pkt 1 decyzji, wraz z należnymi odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, o których mowa w pkt 2 decyzji, na rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach nr 95 1020 2629 0000 9502 0342 7440 prowadzony w banku PKO Bank Polski w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji.

Uzasadnienie

Stan faktyczny

W lipcu 2019 r. Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego (zwany dalej: "DW EFS") ogłosił konkurs numer (...) (zwany dalej: „Konkuresem”) w ramach osi priorytetowej 8 – „*Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo*”, Poddziałanie 8.5.1 „*Podniesienie jakości kształcenia zawodowego oraz wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju CKZIU*”.

W odpowiedzi na ww. nabór (...) (zwana dalej: „Beneficjentem”, „Stroną”, „(...)”) złożyła wniosek o dofinansowanie projektu: (...) (zwany dalej: „Wnioskiem”). Projekt został zakwalifikowany do negocjacji, w wyniku których poprawiona jego wersja wpłynęła do DW EFS dnia 12.08.2019 r. (suma kontrolna nr (...)), została następnie przyjęta do weryfikacji i pozytywnie oceniona i rekomendowana do dofinansowania. Ostatecznie zaktualizowany Wniosek wpłynął do DW EFS w dniu 17.01.2020 r. pod sumą kontrolną nr (...).

W związku z powyższym, w dniu 23.01.2020 r. Województwo Świętokrzyskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwanej dalej: „IZ” lub „Organem”) zawarło ze (...) umowę o dofinansowanie projektu pn. (...) w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020 nr (...) (zwaną dalej: „Umową”).

Celem projektu była poprawa jakości kształcenia w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, Zespole Szkół Techniczno-Informatycznych oraz Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w (...) poprzez rozwój kwalifikacji zawodowych i kompetencji kluczowych spośród 330 uczniów i uczennic z powyższych placówek (130 kobiet, 200 mężczyzn), doskonalenie umiejętności 23 nauczycieli zawodu w dwóch pierwszych szkołach (9 kobiet, 14 mężczyzn) i doposażenie pracowni we wszystkich z ww. szkół, do dnia 30.09.2021 r. Obszar realizacji projektu obejmował gminę (...). Wsparciem miały być objęte ww. placówki, ich uczniowie/uczennice jak również niektórzy ich nauczyciele. Na grupę docelową składały się:

1. Jednostki budżetowe Powiatu (...) – szkoły prowadzące kształcenie zawodowe

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w (...) (ZSP1), w skład którego wchodzi: Technikum nr 1, III LO, ZSZ nr 1 – wsparcie przeznaczone dla Technikum nr 1-T1 (zwanego dalej: „T1”, „ZSP1”);
- Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w (...) (ZSTI), w skład którego wchodzi: Technikum Nr 2, ZSZ nr 2, IV LO – wsparcie przeznaczone dla Technikum nr 2-T2 (zwanego dalej: „T2”, „ZSTI”);
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w (...) (ZSTO), w skład którego wchodzi: II LO, Technikum nr 3, ZSZ nr 3, LO dla dorosłych – wsparcie przeznaczone dla Technikum nr 3-T3 (zwanego dalej: „T3”, „ZSTO”)

2. Uczniowie ww. szkół kształcenia zawodowego:

- T1 – II i III klasy o profilach: technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych – 60 uczestników projektu: 50 kobiet, 10 mężczyzn;
- T2 – II i III klasy o profilach: technik pojazdów samochodowych, technik żywienia i usług gastronomicznych – 135 uczestników projektu: 35 kobiet, 100 mężczyzn;
- T3 – klasy o profilach: technik hotelarstwa, technik architektury krajobrazu, technik budownictwa i technik geodeta – 135 uczestników projektu: 45 kobiet, 90 mężczyzn

3. Nauczyciele (w tym 3 dyplomowanych i 20 mianowanych w wieku 31-57 lat):

- w T2: 6 mężczyzn
- w T3: 9 kobiet i 8 mężczyzn

Projekt miał być realizowany w okresie 04.11.2019 r. – 30.09.2021 r. Beneficjent zaplanował w nim 5 zadań:

- pierwsze skierowane do 330 uczestników projektu (zwanego dalej: „UP”), w ramach którego zaplanowano kursy i szkolenia zawodowe dla uczniów ww. szkół, mające skutkować uzyskaniem certyfikatów zgodnie z obowiązującym standardem lub zaświadczeń. Zgodnie z założeniami dla tego zadania 300 UP miało nabyć kompetencje kluczowe lub umiejętności

uniwersalne po opuszczeniu programu. Przewidziany okres realizacji: 04.11.2019 r. do 30.06.2021 r.

- drugie polegające na przeprowadzeniu stażów zawodowych dla uczniów. Spośród zadeklarowanych w projekcie uczniów ww. placówek kształcenia zawodowego w stażach i praktykach u pracodawców miało uczestniczyć przynajmniej 133 uczniów. Staże mieli odbyć UP u których po analizie kompetencji i potrzeb rozwojowych zostały one wskazane jako niezbędne uzupełnienie kwalifikacji oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy i przeszły przez cały proces rekrutacji do projektu, a następnie rekrutacji przez podmioty przyjmujące na staż. Przewidziany okres realizacji: 01.02.2020 r. do 30.09.2021 r.

- trzecie dotyczące zakupu wyposażenia pracowni zawodowych, w tym sprzętu TIK. W ramach tego zadania z zakupionego w projekcie wyposażenia miały skorzystać trzy ww. placówki tj. ZSP1 - Technikum nr 1, ZSTI - Technikum nr 2, ZSTO - Technikum nr 3. Przewidziany okres realizacji: 04.11.2019 r. do 31.06.2020 r.

- czwarte w ramach którego przewidziano doskonalenie umiejętności nauczycieli. W ramach tego zadania objęto wsparciem wszystkich 23 przewidzianych w projekcie nauczycieli kształcenia zawodowego/instruktorów praktycznej nauki zawodu. Spośród ww. 7 nauczycieli kształcenia zawodowego miało uczestniczyć w szkoleniach/doradztwie w zakresie kompetencji cyfrowych. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy w ramach zadania mieli uzyskać kwalifikacje lub nabyć kompetencje po opuszczeniu programu miała wynieść 20 osób. Przewidziany okres realizacji: 01.01.2020 r. do 31.03.2021 r.

- piąte obejmująca doradztwo zawodowe dla uczniów. W ramach tej formy wsparcia miało uczestniczyć równo 330 zrekrutowanych w ramach projektu uczniów. W ramach projektu doradztwo miało być przeprowadzone tylko w: ZSTI i ZSTO. Doradztwo w każdej z ww. placówek przewidziano w wymiarze po 60 godzin. Przewidziany okres realizacji: 01.12.2019 r. do 30.06.2021 r.

W Umowie (§ 3 ust. 2) na wykonanie ww. zadań przeznaczono dla Beneficjenta kwotę w łącznej wysokości 1 287 574,14 zł (słownie: milion dwieście osiemdziesiąt siedem tysięcy pięćset siedemdziesiąt cztery złotych 14/100) stanowiącą 95% określonych we wniosku

całkowitych wydatków (pozostałe 5% w ramach wkładu własnego w kwocie 67 767,06 zł wniósł sam Beneficjent). W ramach ww. kwoty dofinansowania 1 152 040,02 zł (słownie: milion sto pięćdziesiąt dwa tysiące czterdzieści złotych 02/100) stanowiło płatność ze środków europejskich zaś 135 534,12 zł (słownie: sto trzydzieści pięć tysięcy pięćset trzydzieści cztery złote 12/100) dotację celową z budżetu państwa.

W ramach ww. kwoty, koszty pośrednie rozliczane ryczałtem stanowiły 20% zatwierdzonych w ramach projektu wydatków bezpośrednich (§ 5 ust. 2 Umowy). Tak więc, całkowita wartość projektu wynosiła 1 355 341,20 zł (słownie: milion trzysta pięćdziesiąt pięć tysięcy trzysta czterdzieści jeden złotych 20/100).

Całe przyznane dofinansowanie, wypłacone zostało Beneficjentowi w trzech transzach:

- kwota 620 000,00 zł w dniu 26.02.2020 r.;

- kwota 220 473,20 zł w dniu 10.02.2021 r.;

- kwota 447 100,94 zł w dniu 01.09.2021 r.

Jednym z najistotniejszych obowiązków Beneficjenta zgodnie z zapisami Umowy (§ 7 ust.1 Umowy) była realizacja projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we wniosku w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości projektu.

Realizacja projektu przez Beneficjenta miała następujący przebieg:

Pierwszy wniosek o płatność (zaliczkowy) został złożony w dniu 31.01.2020 r. We wniosku poza ubieganiu się o zaliczkę Beneficjent zadeklarował, że wraz z partnerami projektu w okresie rozliczeniowym styczeń-marzec 2020 r. podejmie następujące działania: przygotowanie harmonogramów poszczególnych działań, opracowanie materiałów informacyjno-promocyjnych i informacji o projekcie na stronach internetowych szkół, przygotowanie dokumentacji projektowej, rekrutację zakładanej liczby UP i ustalenie liczby uczestników zajęć dodatkowych zaplanowanych w projekcie, wyłoni wykonawców poszczególnych działań i podpisze z nimi umowy oraz zakupi wyposażenie szkolnych pracowni. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony 10.02.2020 r. a zaliczka w kwocie 620 000,00 zł została wypłacona Spółce w dniu 26.02.2020 r.

Drugi wniosek o płatność (sprawozdawczy) za okres od 04.11.2019 r. do 29.02.2020 r. został złożony w dniu 12.03.2020 r. W postępie rzeczowym Beneficjent wskazał na podjęte przez niego działania polegające na przygotowaniu niezbędnej dokumentacji projektowej potrzebnej do realizacji zadania 1, 4. Zaznaczył również, że w rozliczonym okresie nie przeprowadzono działań związanych z realizacją zadań 2, 3 i 5, których realizację przewidziano w kolejnych okresach sprawozdawczych. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony 31.03.2020 r.

Beneficjent złożył trzeci wniosek o płatność (sprawozdawczy) za okres od 01.03.2020 do 31.03.2020 r. w dniu 04.05.2020 r. W ww. wniosku poinformował o stopniu realizacji projektu. W zakładce „Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu” zaznaczył, że w związku z sytuacją związaną z pandemią COVID-19 nie udało się rozpocząć żadnych kursów dla UP. W ramach planowanego przebiegu realizacji projektu w kolejnych okresach Beneficjent wskazał m.in, że wraz z partnerami będzie dążył do uruchomienia ww. kursów oraz szkoleń zawodowych „o ile sytuacja epidemiologiczna w kraju będzie na to pozwalać”. Organ rozpatrzył przedmiotowy wniosek pozytywnie w dniu 29.05.2020 r.

Czwarty wniosek o płatność (sprawozdawczy, rozliczający zaliczkę) został przez (...) złożony za okres od 01.04.2020 r. do 30.06.2020 r. w dniu 08.07.2020 r. W sekcji „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” Beneficjent poinformował, że w związku z trwającą epidemią COVID-19 oraz ze względu na małą ilość ofert dla stażystów na rynku nie udało mu się zorganizować staży dla wszystkich osób zaplanowanych na rok 2020. Beneficjent jednocześnie zobowiązał się do dołożenia wszelkich starań, aby zorganizować staże oraz kursy dla pozostałych osób. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony w dniu 04.08.2020 r. W dniu 06.08.2020 r. do Beneficjenta wysłano sprostowanie informacji o pozytywnej weryfikacji ww. wniosku. Sprostowanie dotyczyło wysokości wydatków rozliczanych do tamtej pory w projekcie. Przed sprostowaniem kwota ta wynosiła 126 056,89 zł zaś w sprostowaniu skorygowano ją do kwoty 131 084,40 zł. Poprawiona została również wysokość środków rozliczonych w ramach projektu z kwoty 131 084,40 zł na 126 056,89 zł.

Piąty wniosek o płatność (rozliczający, sprawozdawczy) złożony został przez Beneficjenta za okres od 01.07.2020 r. do 30.09.2020 r. w dniu 13.10.2020 r. W rubryce „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” wskazał, iż w związku z epidemią COVID-19, nie ma wpływu na realizację zadań zgodnie z harmonogramem założonym we wniosku, jednak zastrzegł

również, że wraz z partnerami dokładają wszelkich starań, aby realizacja projektu przebiegała bez zakłóceń. Powyższy wniosek o płatność został pozytywnie zweryfikowany w dniu 17.11.2020 r.

Szósty wniosek o płatność (rozliczający, sprawozdawczy) został złożony w dniu 09.12.2020 r. W przedmiotowym wniosku w rubryce „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” Beneficjent ponownie wskazał, że z powodu epidemii COVID-19 oraz ograniczeń związanych z organizowaniem spotkań i zgromadzeń a także nauką zdalną nie miał wpływu na realizację zadań zgodnie z harmonogramem założonym we wniosku przez co nie udało mu się zorganizować wszystkich zaplanowanych kursów dla uczniów i nauczycieli. Beneficjent zaznaczał, że dołoży wszelkich starań aby zadania zostały zrealizowane w późniejszym terminie. Wniosek został zatwierdzony przez IZ w dniu 29.12.2020 r.

W dniu 17.12.2020 r. Beneficjent złożył siódmy wniosek o płatność (zaliczkowy, rozliczający, sprawozdawczy). W przedmiotowym wniosku przedstawił on do rozliczenia wydatki w wys. 48 387,71 zł (w tym dofinansowanie w wys. 47 417,81 zł). Jednocześnie Beneficjent zawniósł o kolejną zaliczkę w wys. 220 473,20 zł. W sekcji „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” powtórzył stanowisko przedstawione w poprzednim wniosku o płatność wskazując na związane z pandemią COVID-19 trudności w realizacji zaplanowanych w projekcie kursów i szkoleń dla uczniów oraz nauczycieli zgodnie z aktualnie zatwierdzonym harmonogramem. Powyższy wniosek został przez Organ pozytywnie zweryfikowany w dniu 26.01.2021 r. W wyniku weryfikacji w ramach rozliczanych wydatków IZ uznała kwotę wydatków w wys. 10 745,87 zł (w tym: 8 954,89 zł kosztów bezpośrednich, 1 790,98 zł kosztów pośrednich wliczając 215,39 zł wkładu własnego) za niekwalifikowalne, ostatecznie uznając za kwalifikowalne wydatki w wys. 37 641,84 zł. Powodem uznania wydatków w ww. kwocie za niekwalifikowane był brak protokołu odbioru zakupionych przedmiotów wskazanych w poz. 5 „*Zestawienia dokumentów*”.

Ósmy wniosek o płatność (rozliczający, sprawozdawczy) za okres od 16.12.2020 r. do 31.12.2020 r. Beneficjent złożył w dniu 07.01.2021 r. W ww. wniosku poinformował IZ, że nie udało mu się zorganizować wszystkich zaplanowanych kursów dla uczniów i nauczycieli. Za powód braku realizacji pozostałych zadań (w szczególności kursów/szkoleń dla uczniów i nauczycieli) Beneficjent ponownie podał stan epidemii COVID-19 i związane z nią

obostrzenia. Powyższy wniosek o płatność został pozytywnie zweryfikowany w dniu 02.02.2021 r.

W dniu 11.01.2021 r. Beneficjent przesłał do IZ podpisany egzemplarz Informacji Pokontrolnej nr (...) sporządzonej dnia 17.12.2020 r. z wcześniej przeprowadzonych w terminach 23-25.11.2020 r. oraz 05.12.2020 kontroli planowych na miejscu. W zakresie objętym kontrolą Zespół kontrolujący nie stwierdził nieprawidłowości, a jedynie niewielkie uchybienia, które nie miały jednak wpływu na prawidłową realizację projektu przez co nie skutkowały niekwalifikowalnością wydatków.

Dziewiąty wniosek o płatność (rozliczający, sprawozdawczy) za okres od 01.01.2021 do 31.03.2021 r. Beneficjent złożył w dniu 14.04.2021 r. i rozliczał w nim wydatki w wys. 54 836,27 zł (w tym dofinansowanie w wys. 52 537,11 zł). Podobnie jak w poprzednich wnioskach o płatność, zaistniałe w okresie realizacji projektu trudności w przeprowadzeniu kursów/szkoleń dla uczniów i nauczycieli kształcenia zawodowego Beneficjent tłumaczył sytuacją epidemiczną oraz związanymi z nią obostrzeniami. Zaznaczył ponadto, że w związku z ww. ograniczeniami dostrzegł problemy ze zrealizowaniem kursów spawacza w okresie realizacji projektu, w związku z czym będzie wnioskował o wydłużenie realizacji Projektu o 3 miesiące. Organ dokonał pozytywnej weryfikacji dziewiątego wniosku o płatność w dniu 07.05.2021 r.

Dziesiąty wniosek o płatność (zaliczkowy, rozliczający, sprawozdawczy) złożony został przez Beneficjenta za okres od 01.04.2021 r. do 30.06.2021 r. w dniu 14.07.2021 r. W powyższym wniosku (...) rozliczała wydatki w wys. 319 575,18 zł (w tym dofinansowanie w wys. 310 769,47 zł). Ponadto Beneficjent zawniósł również o wypłatę ostatniej w projekcie zaliczki w wys. 447 100,94 zł. W części „Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu” Beneficjent ponownie informował IZ o problemach związanych z epidemią COVID-19, ograniczeniami z organizowaniem spotkań, zgromadzeń i nauką zdalną. W związku z niezrealizowaniem wszystkich planowanych wtedy kursów dla uczniów i nauczycieli (...) wskazała, że wystąpi z prośbą o przedłużenie projektu o 3 miesiące. Przedmiotowy wniosek o płatność został pozytywnie zweryfikowany przez IZ w dniu 13.08.2021 r.

W dniu 06.09.2021 r. w systemie SL2014 wpłynęło pismo Beneficjenta w którym powołując się na sytuację epidemiologiczną w Polsce zwrócił się z prośbą o wyrażenie zgody na

wydłużenie okresu realizacji projektu do dnia 31.12.2021 r. oraz zmianę katalogu szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli ze szkoły ZSTI. W piśmie (...) podnosiła iż wydarzenia wynikające z pandemii wirusa SARS-CoV-2 w znacznym stopniu wpłynęły na realizację poszczególnych szkoleń zawodowych m.in. kursu spawacza oraz kursu wózków widłowych, co miało mieć wpływ na osiągnięcie związanych m.in. z powyższymi szkoleniami wskaźników produktu i rezultatu. Prośba zmiany katalogu szkoleń wynikała ze stwierdzonego przez Beneficjenta braku dostępności na rynku pierwotnie zaplanowanych szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli szkoły ZSTI. Do powyższego pisma załączony został również harmonogram zmian w którym przedstawiono stan realizacji projektu przed jak i po wprowadzeniu ww. zmian dotyczących terminów i szkoleń. W piśmie z dnia 09.09.2021 r. Beneficjent dokonał wyceny zaproponowanych przez siebie w piśmie z dnia 06.09.2021 r. szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli.

Dnia 10.09.2021 r. (...) wysłała w systemie SL2014 wiadomość dotyczącą zasadności realizacji przez niego szkolenia – „Uprawnienie SEP do 1kV”. W ww. wiadomości Beneficjent poinformował, że: „Osoba wykonująca czynności diagnostyczne w instalacji wysokonapięciowej samochodu hybrydowego lub elektrycznego jest narażona na porażenie prądem elektrycznym o wysokim napięciu dochodzącym do 650V. Osoba wykonująca obsługę takiego pojazdu musi posiadać uprawnienia do prac z instalacją wysokonapięciową czyli uprawnienie SEP do 1kV”. W dalszej części pisma Beneficjent informował IZ, że w szkole ZSTI znajdują się pracownie samochodowe, do których planuje się zakupić modele pojazdów do nauki zawodu technik pojazdów samochodowych. Zdaniem (...) nauczyciel takiego zawodu musi posiadać wymagane uprawnienia, zaś aktualny diagnosta uczący w ww. szkoleniach takich uprawnień nie posiada. W wyniku tych okoliczności Beneficjent zawnioskował o zaakceptowanie przez Organ ww. szkolenia tak aby nauczyciel mógł skutecznie przekazywać uczniom wiedzę z zakresu pojazdów hybrydowych w ramach zawodu technik pojazdów samochodowych.

W odpowiedzi na powyższą korespondencję Organ w dniu 13.09.2022 r. poinformował Beneficjenta o wyrażeniu zgody na wydłużenie realizacji projektu do dnia 31.12.2021 r. oraz na zmianę katalogu szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli zgodnie z przedstawioną w piśmie z dnia 06.09.2021 r. propozycją. Poinformował jednocześnie Beneficjenta, że

powyższe zmiany wymagać będą zmiany zapisów w umowie i harmonogramie płatności oraz przesłania w ciągu 7 dni roboczych zaktualizowanego Wniosku.

W dniu 14.10.2021 r. Beneficjent przesłał IZ jedenasty wniosek o płatność (rozliczający, sprawozdawczy) za okres od 01.07.2021 r. do 30.09.2021 r. W powyższym wniosku (...) rozliczała wydatki w wys. 317 759,34 zł (w tym dofinansowanie w wys. 311 390,03 zł). W części „Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu” (...) informowała, o wystosowanej w związku z sytuacją epidemiologiczną w Polsce prośbie z dnia 06.09.2021 r. o przedłużenie okresu realizacji projektu oraz o zmianę katalogu szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli. Przedmiotowy wniosek o płatność został pozytywnie zweryfikowany przez IZ w dniu 12.11.2021 r.

Dwunasty wniosek o płatność (rozliczający, sprawozdawczy, końcowy) za okres od 01.10.2021 r. do 31.12.2021 r. złożony został przez (...) w dniu 31.01.2022 r. W powyższym wniosku Beneficjent rozliczał wydatki w wys. 126 658,53 zł (w tym dofinansowanie w wys. 106 792,97 zł). W sekcji „Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu” Beneficjent informował, że: „w danym okresie rozliczeniowym, w trakcie realizacji projektu nie napotkano problemów utrudniających realizację projektu”. Przedmiotowy wniosek o płatność został negatywnie zweryfikowany przez IZ w dniu 22.02.2022 r. W wyniku weryfikacji stwierdzono m.in następujące uchybienia/braki wniosku końcowego:

- błędnie wykazane w pozycji 47 „Zestawienia dokumentów” dane: nr. księgowy/ewidencyjny, data wystawienia dokumentu, data zapłaty;
- brak załączenia do wniosku dokumentów potwierdzających prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej;
- nieosiągnięcie wskaźników produktu nr 1, 8 i 10 oraz wskaźnika rezultatu nr 1, jak również brak uzasadnienia ww. sytuacji

W związku z powyższym Organ wezwał (...) do uzupełnienia zgodnie z powyższymi uwagami wniosku o płatność w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania pisma.

Dnia 01.03.2022 r. (...) wystąpiła do IZ z prośbą o możliwość wprowadzenia zmiany do Wniosku mającej na celu zmianę sposobu wniesienia wkładu przez jednego ze swych partnerów

w projekcie tj. (...). W piśmie Beneficjent wyjaśniał, że dotychczasowy wkład niepieniężny w postaci kosztów wykorzystywania sal dydaktycznych zostanie zamieniony na wkład pieniężny prywatny wniesiony w kosztach pośrednich.

W odpowiedzi na powyższe pismo Beneficjenta Organ w dniu 02.03.2022 r. wyraził zgodę na zmianę wkładu własnego wniesionego przez (...) z wkładu niepieniężnego na pieniężny prywatny wniesiony w kosztach pośrednich. Poinformował jednocześnie, że taka zmiana wymaga przesłania w ciągu 7 dni roboczych w formie dokumentu elektronicznego zaktualizowanej wersji Wniosku oraz że konieczne w związku z tym będzie również aneksowanie Umowy.

W dniu 30.03.2022 r. Beneficjent zwrócił się do IZ z prośbą w systemie SL2014 o wydłużenie okresu na złożenie końcowego wniosku o płatność w związku z trwającą aktualizacją wniosku o dofinansowanie i aneksowaniem umowy.

Na powyższą prośbę Organ udzielił Beneficjentowi zgody pismem z dnia 04.04.2022 r. upominając jednocześnie by ten dołożył wszelkich starań, aby przyspieszyć aktualizację wniosku o dofinansowanie. Przedmiotowy zaktualizowany wniosek o płatność wpłynął do IZ w dniu 07.04.2022 r.

W związku z proponowanymi przez Beneficjenta i zaakceptowanymi przez Organ zmianami sposobu wniesienia wkładu własnego przez (...) w dniu 10.05.2022 r. został zawarty aneks do Umowy. Ponadto zgodnie z powyższym aneksem zmianie uległa również całkowita wartość projektu z 1 355 341,20 zł na 1 348 141,20 zł jak również dofinansowania z 1 287 574,14 zł na 1 280 374,14 zł.

Dnia 16.05.2022 r. do Organu za pośrednictwem systemu SL2014 wpłynął poprawiony końcowy wniosek o płatność za okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.. W powyższym wniosku Beneficjent rozliczał wydatki w wys. 122 338,54 zł (w tym dofinansowanie w wys. 100 015,88 zł). We wniosku Beneficjent zgodnie ze wskazaniami informacji o negatywnej weryfikacji z 22.02.2022 r. poprawił niektóre z uchybień stwierdzonych przez Organ w ostatniej informacji o negatywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność.

W piśmie przesłanym Organowi dnia 23.05.2022 r. Beneficjent podjął się wyjaśnienia powodów braku zrealizowania wskaźników produktu i rezultatu wskazanych w poprzedniej,

negatywnej informacji o weryfikacji wniosku końcowego. W ww. piśmie (...) wskazała na stopień realizacji poszczególnych wskaźników produktu i rezultatu. Wskaźniki produktu Beneficjent zrealizował w następującej wysokości:

- „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*” – uzyskano 16 z 23 zaplanowanych
- „*Liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych*” – uzyskano 6 z 7 zaplanowanych
- „*Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne*” – uzyskano 3 z 3 zaplanowanych
- „*Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego*” – uzyskano 3 z 3 zaplanowanych
- „*Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie*” – uzyskano 329 z 330 zaplanowanych
- „*Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy*” – uzyskano 133 z 133 zaplanowanych
- „*Liczba osób objętych wsparciem w projekcie*” – uzyskano 345 z 353 zaplanowanych

Beneficjent w ww. piśmie wskazał również stopień zrealizowania przez niego wskaźników rezultatu:

- „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*” – uzyskano 16 z 20 zaplanowanych
- „*Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS*” – uzyskano 3 z 3 zaplanowanych
- „*Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu*” – uzyskano 329 z 300 zaplanowanych.

W dalszej części pisma (...) podjęła się wyjaśnienia powodów niezrealizowania przez siebie wszystkich wskaźników na założonym w projekcie poziomie. Za główny powód niezrealizowania w pełni celów projektu Beneficjent wskazał wybuch pandemii COVID-19. Twierdził, że od momentu wybuchu pandemii w Polsce (tj. marzec 2020 r.) rzeczywistość uległa zmianie, zaś po długim okresie przestoju zaczęto wprowadzać kolejne obostrzenia, które uniemożliwiły stacjonarne uczestnictwo we wsparciu w projekcie zarówno uczniów jak i nauczycieli. Podnosił również, że w szkołach w trakcie pandemii miały miejsce również problemy organizacyjne polegające na tym, że niektórzy uczniowie oraz nauczyciele z obawy przed wirusem nie chcieli już uczestniczyć w działaniach projektowych lub chorowali. Mając na uwadze powyższe (...) tłumaczyła, że w ramach projektu uczestniczyli jedynie „dostępni” nauczyciele, którzy mieli wykorzystać szkolenia w toku pracy zawodowej. Ograniczenia w liczbie zaplanowanych UP zdaniem Beneficjenta wynikały z sytuacji pandemicznej i ograniczonej dostępności potencjalnych uczestników. W swym piśmie (...) wskazała również że pomimo powyższych uchybień udało jej się przeprowadzić zaplanowane szkolenia dla pozostałych w projekcie nauczycieli, którym zapewniono możliwość uczestnictwa w kilku różnych szkoleniach (w oparciu o zadeklarowaną potrzebę) co miało się przyczynić do podniesienia ich kompetencji i kwalifikacji w większym zakresie niż pierwotnie zakładano. Na potwierdzenie w piśmie Beneficjent przedstawił tabelę wskazującą: nauczycieli, placówki w których uczą oraz nazwy kursów wraz z datami ich odbycia. (...) stanęła na stanowisku, że dołożyła wszelkich możliwych starań, zmierzających do osiągnięcia założeń projektu: zadania wykonywała w sposób planowy, dostosowany do rangi zadania, zgodny z przepisami i wytycznymi oraz z należytą starannością. Beneficjent zaprzeczył jednocześnie aby w trakcie realizacji projektu doszło do uchybień w jego czynnościach zaś prawidłowość jego działań potwierdzają zatwierdzone wnioski o płatność oraz kontrole prowadzone w projekcie. Podsumowując swoje wyjaśnienia Beneficjent stwierdził iż nie miał wpływu na zaistniałą sytuację z uwagi na wystąpienie przesłanki siły wyższej, czyli zdarzenia na które nie miał wpływu i nie mógł mu zapobiec. Mając na uwadze powyższe (...) zawnioskowała do IZ o odstąpienie od żądania zwrotu wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły proporcjonalności.

Za pośrednictwem sytemu SL2014 w dniu 23.06.2022 r. Organ otrzymał od Beneficjenta pismo do którego załączono listę uczestników realizowanego w projekcie dla uczniów szkół

zawodowych kursu baristy wraz z datami rozpoczęcia i ukończenia przez nich wskazanego kursu. Zgodnie z ww. pismem i dołączoną listą do kursu przystąpiło 69 uczniów z zaplanowanych 70 a kurs w całości zrealizowało 69 uczniów.

W dniu 18.07.2022 r. przekazano Beneficjentowi Informację o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność nr (...) z dnia 16.05.2022 r. Wydatki rozliczane powyższym wnioskiem o płatność wynosiły 122 338,54 zł za kwalifikowane uznano jednak i tym samym zatwierdzono kwotę wydatków w wysokości 98 773,68 zł. We wniosku końcowym za niekwalifikowane uznano wydatki w wysokości 23 564,86 zł. W Informacji Organ stwierdził niespełnienie przez Beneficjenta we wniosku końcowym wskaźników produktu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*”, „*Liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych*”, „*Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie*”, „*Liczba osób objętych wsparciem w projekcie*” oraz wskaźnika rezultatu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*”. W piśmie Organ zaznaczył, że po rozpatrzeniu wyjaśnień Beneficjenta w zakresie nieosiągnięcia zakładanych wartości wskaźników produktu i rezultatu w projekcie stwierdził jego winę i podjął decyzję o zastosowaniu reguły proporcjonalności tj. niekwalifikowaniu wydatków związanych z przeszkoleniem 7 nauczycieli. Za podstawę postanowienia wskazano następujące zaniedbania: brak listy rezerwowej uczestników oraz brak podjętych dodatkowych działań zachęcających do udziału w projekcie. Mając na uwadze, że nieosiągnięte wskaźniki odnosiły się do dwóch rodzajów wsparcia Organ zdecydował o uznaniu części wydatków za niekwalifikowane w oparciu o następujące wyliczenia. W ramach projektu Beneficjent miał objąć wsparciem w projekcie 330 uczniów z czego wsparcie ostatecznie uzyskało 329. Wskazany brak w rekrutacji wynika z nieprzystąpienia jednego z 70 wymaganych uczestników do kursu baristy. Zgodnie z przedstawionymi przez Beneficjenta informacjami koszty szkolenia były rozliczane na uczestnika zaś koszt ucznia który nie wziął udziału w szkoleniu został zwrócony na konto projektu. Wskazano ponadto, że w ramach wskaźnika produktu „*Liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych*” staże osiągnięto w 100% zaś z doradztwa będącego formą wsparcia tylko dla chętnych skorzystało 184 uczniów na 329 w projekcie. IZ podkreśliła również niezrealizowanie przez (...) wskaźnika produktu

odnoszącego się do objęcia wsparciem nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Spośród założonej liczby 23 nauczycieli wsparcie otrzymało jedynie 16. W następnej kolejności wskazano wyliczenia dotyczące wydatków w ramach kursów i szkoleń zaplanowanych dla nauczycieli:

Zaplanowano wydatki (dofinansowanie) – 84 970,00 zł

Rozliczono kwotę (dofinansowanie) – 64 522,91 zł

Koszt na 1 nauczyciela – 64 522, 91 zł : 23 (liczba zaplanowanych uczestników) = 2 805,34 zł

Łączny koszt za 7 niezrekrutowanych nauczycieli – 2 805,34 zł x 7 = 19 637,38 zł

Łączna wartość wydatków niekwalifikowanych, które wynikają z zastosowania reguły proporcjonalności = 23 564,86 zł (w tym: 19 637,38 zł – koszty bezpośrednie, 3 927,48 zł – koszty pośrednie, 3 347,74 zł – dofinansowanie w kosztach pośrednich, 579,74 zł – wkład własny w kosztach pośrednich)

Dalej w treści pisma zaznaczono, że Beneficjent w dniu 28.01.2022 r. dokonał zwrotu kwoty 37 489,43 zł z których kwota 7 200,00 zł stanowiła zwrot dofinansowania z tytułu zmniejszenia wartości projektu zgodnie z aneksem nr 2 podpisany w dniu 10.05.2022 r.. Dnia 16.05.2022 r. (...) dokonała zwrotu kwoty 7 644,23 zł. Powyższa kwota została uwzględniona przez IZ postanowieniem o zaliczeniu wpłaty nr 189/22 z dnia 10.08.2022 r. Z uwagi na fakt, że ww. zwrot miał miejsce po terminie w takiej sytuacji zgodnie z art. 55 § 2 Ordynacji podatkowej: *„Jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę”*. Powyższa wpłata została więc zaliczona proporcjonalnie w następujący sposób: należność główna – 7 189,16 zł i odsetki – 455,07 zł. W związku więc z powyższymi wyliczeniami IZ wskazała, że do całkowitego rozliczenia projektu pozostaje kwota 22 377,39 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia przekazania ostatniej transzy. Beneficjent został jednocześnie poinformowany o prawie do wniesienia umotywowanych zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o dokonanych pomniejszeniach wydatków kwalifikowanych.

W odpowiedzi na Informację o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność nr (...) (...) złożyła w dniu 02.08.2022 r. pismo zawierające umotywowane zastrzeżenia. W przedmiotowym piśmie Beneficjent powołując się na § 27 pkt. 1 Umowy oraz podrozdział 8.8 pkt 8 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (zwanymi dalej: „Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków”) ponownie zwrócił się do IZ o odstąpienie od reguły proporcjonalności. Beneficjent podniósł w piśmie, że niespełnienie wskaźników produktu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*”, „*Liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych*” oraz wskaźnika rezultatu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*” w jego opinii było spowodowane siłą wyższą. Zaznacza również, że nie zgadza się z podnoszonymi przez Organ błędami dotyczącymi braku listy rezerwowej oraz braku podjęcia dodatkowych działań zachęcających do udziału w projekcie, gdyż zrekrutowali do projektu wszystkich nauczycieli kształcenia zawodowego zatrudnionych w szkołach biorących udział w projekcie. Na potwierdzenie swego stanowiska Beneficjent załączył do przedmiotowego pisma oświadczenie wydane przez jedną ze szkół objętych projektem – (...). Zgodnie z oświadczeniem na chwilę jego wydania (tj.20.07.2022 r.) w ww. placówce ze wsparcia skorzystało 8 nauczycieli kształcenia zawodowego. (...) podkreślał również, że (...) ma problemy kadrowe i cały czas prowadzi rekrutację, jednak w okresie realizacji projektu nie udało się zatrudnić żadnego nowego nauczyciela, co w związku z tym jak i panującą pandemią COVID-19 uniemożliwiło stworzenie listy rezerwowej do projektu. W piśmie podkreślano, że Beneficjent podejmował działania zachęcające do udziału w projekcie polegające na przeszkalaniu wszystkich dostępnych nauczycieli w zakresie projektu co miało gwarantować uczniom dostęp do zajęć określonych w Celach projektu. Podkreślano również, że zrekrutowani w projekcie nauczyciele uczestniczyli w więcej niż jednym szkoleniu, zgodnie z zakresem realizowanych przez siebie w szkołach zajęć. Powołując się na podrozdział 8.8 pkt. 8 lit. a i b Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków (...) uznała, że spełnione zostały wszelkie przesłanki do odstąpienia przez Organ od zastosowania reguły proporcjonalności. W podsumowaniu Beneficjent stwierdził, że podjął wszystkie możliwe dla siebie starania, zmierzające do

osiągnięcia założeń projektu, zadania wynikające z Umowy wykonał planowo, w sposób dostosowany do rangi zadania zgodnie z obowiązującymi przepisami, wytycznymi i należyta starannością. Zaprzeczył również aby w trakcie realizacji projektu doszło z jego strony do uchybień w jego czynnościach na potwierdzenie czego ponownie powołał się na poprzednie pozytywnie zatwierdzone wnioski o płatność oraz kontrole przeprowadzone w odniesieniu do projektu.

Na ww. zastrzeżenia do Informacji o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność Organ odpowiedział w piśmie z dnia 10.08.2022 r. IZ nie zgodziła się ze stanowiskiem i argumentacją Beneficjenta i podtrzymała stanowisko o zastosowaniu wobec niego reguły proporcjonalności. Poinformowała również, że w oparciu o art. 24 ustawy wdrożeniowej stwierdziła nieprawidłowość określoną w art. 2 pkt 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (zwanego dalej: „Rozporządzeniem ogólnym”, „Rozporządzeniem nr 1303/2013”) polegającą na zachowaniu beneficjenta skutkującym nieosiągnięciem wymaganych wskaźników projektu. W piśmie IZ zaznaczyła, że nie może się zgodzić z prezentowanymi przez Beneficjenta wyjaśnieniami i przyjąć ich za zasadne. Podkreślono iż przesłane wyjaśnienia nie wskazują na zmniejszenie się liczby nauczycieli w szkołach biorących udział w projekcie co miałyby wpłynąć niekorzystnie na realizację zaplanowanych w projekcie szkoleń. Organ wskazał w piśmie, że dokument, który Beneficjent załączył do swego pisma z dnia 02.08.2022 r. informuje jedynie, którzy nauczyciele ze wskazanej szkoły skorzystali ze wsparcia. Podkreślono również, że projektem objęte zostały również dwie inne placówki a wśród szkoleń realizowano kurs języka angielskiego specjalistycznego dla nauczycieli, z którego mogli skorzystać nie tylko nauczyciele przedmiotów zawodowych. IZ stanęła na stanowisku, że pomimo wpływu pandemii na realizację projektu i niewątpliwych utrudnień z nią związanych nie była ona jednocześnie czynnikiem, który usprawiedliwiałby wszystkie problemy zastane

w projekcie. Beneficjent, co podkreśliła IZ zobowiązany był do wdrożenia odpowiednich działań w celu przeciwstawienia się negatywnym skutkom pandemii, jak również do dokumentowania ich. Żadna ustawa bowiem nie zwalnia Beneficjenta z obowiązku dochowania należytej staranności by zrealizować cele projektu, zaś wykonanie projektu wykazało w opinii Organu brak ww. staranności w dążeniu do zapobieżenia nieosiągnięciu wskaźników w projekcie. Nadmieniono również, że w trakcie realizacji projektu (...) nie zgłaszała problemów z rekrutacją UP. IZ nie zgodziła się również ze stwierdzeniem Beneficjenta o podjęciu wszystkich możliwych starań w realizacji założeń projektu i braku uchybień z jego strony co miały potwierdzać poprzednio pozytywnie rozliczone wnioski o płatność oraz informacje z przeprowadzonych wcześniej w projekcie pokontrolne. Wskazała przy tym, że dopiero w końcowym wniosku o płatność rozliczono 10 rodzajów zaplanowanych w projekcie szkoleń dla nauczycieli i dopiero w przedmiotowym wniosku możliwe było stwierdzenie, że ostatecznie nie wszystkie zaplanowane wskaźniki zostały w pełni osiągnięte. W odniesieniu zaś do wspomnianych w argumentacji Beneficjenta pozytywnych wynikach kontroli z 23-25.11.2020 r. oraz wizyty monitoringowej z 05.12.2020 r. zaznaczono, że ww. nie dotyczyły zbadania osiągnięcia przez (...) wskaźników w projekcie. Organ podsumowując swoje stanowisko ponownie podkreślił, że nie uznaje argumentów Beneficjenta i pozostaje przy swym stanowisku.

W dniu 11.08.2022 r. DW EFS wystosował do Beneficjenta Wezwanie do zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia jego doręczenia. Wskazana do zwrotu kwota dofinansowania wynosiła 22 377,39 zł (w tym środki z Europejskiego Funduszu Społecznego wysokości 20 315,13 zł oraz środki z Budżetu Państwa w wysokości 2 062,26 zł). Termin naliczania odsetek ustalono od dnia 01.09.2021 r. do dnia zwrotu.

Z uwagi na brak zapłaty wskazanej w wezwaniu sumy Organ poinformował (...) pismem z dnia 24.05.2023 r. o wszczęciu postępowania administracyjnego. Poinformowano również Beneficjenta o prawie czynnego udziału w każdym stadium postępowania, prawie wypowiedzenia się w sprawie zebranych dowodów, prawie do zgłaszania żądań oraz o prawie wglądu w akta sprawy i sporządzania z nich notatek i podpisów.

Pismo z dnia 23.06.2023 r. o zgromadzeniu materiału dowodowego wraz z przedłużeniem postępowania administracyjnego do dnia 09.08.2023 r. zostało doręczone Beneficjentowi w dniu 29.06.2023 r. Strona została w nim pouczone o przysługującym jej na podstawie art. 10 § 1 KPA w zw. z art. 73 § 1 KPA prawie brania czynnego udziału w każdym stadium postępowania oraz prawie wglądu w akta sprawy oraz sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów. Organ wyznaczył Stronie termin 7 dni do wypowiedzenia się, co do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Strona nie skorzystała z możliwości zapoznania się i wypowiedzenia co do zebranych w sprawie dowodów.

Stan prawny

Celem niniejszego postępowania administracyjnego była analiza sprawy co do istoty, a zatem weryfikacja

I) Czy w przedmiotowej sprawie zostały zrealizowane zadeklarowane przez Beneficjenta i wymagane Umową wskaźniki produktu i rezultatu,

II) W przypadku przyjęcia, że wskaźniki nie zostały spełnione – jaki skutek niesie za sobą ich niezrealizowanie przez Beneficjenta, w szczególności w kontekście możliwości i zasadności zastosowania reguły proporcjonalności,

III) Czy w niniejszej sprawie doszło do powstania nieprawidłowości w rozumieniu art. 2 pkt 36 Rozporządzenia ogólnego),

IV) W przypadku zaistnienia nieprawidłowości, przez czyje działanie lub zaniechanie została ona wywołana, w szczególności, czy zachodzą przesłanki wskazane w art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej.

Organ wnikliwie przeanalizował sprawę, wziął przy tym pod uwagę stanowisko Beneficjenta prezentowane w toku rozliczania projektu.

Kluczowym dla sprawy zagadnieniem jest odpowiedź na pytanie, czy Strona prawidłowo wywiązała się z realizacji projektu, tj. wykonała go zgodnie z założeniami opisanymi we Wniosku, Umowie oraz Regulaminie Konkursu. W tym celu Organ musiał przeanalizować, czy

w przedmiotowej sprawie zostały zrealizowane wymagane Umową wskaźniki produktu i rezultatu (w szczególności wskaźnik produktu „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*” oraz wskaźnik rezultatu zgodnie z którym „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*”) a następnie, w sytuacji przyjęcia, że wskaźniki nie zostały spełnione – wszechstronne rozważenie, jaki skutek niesie za sobą ich niezrealizowanie przez Wnioskodawcę. Analiza Organu odbywała się z uwzględnieniem argumentacji podnoszonej przez Stronę podczas rozliczania wniosku końcowego o płatność. W szczególności dokonano weryfikacji stanowiska Strony, pod kątem możliwości i zasadności odstąpienia od zastosowania reguły proporcjonalności. Ponadto Organ przeprowadził szczegółową analizę, czy w niniejszej sprawie doszło do powstania nieprawidłowości w rozumieniu art. 2 ust. 36 Rozporządzenia nr 1303/2013, w tym celu zweryfikował, czy zostały łącznie spełnione przesłanki, które determinują jej istnienie. Organ zbadał również, czy w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, tj. czy zaistnienie nieprawidłowości wynika bezpośrednio z działania właściwej instytucji.

W celu rozpatrzenia ww. zagadnień, Organ przeanalizował Umowę wraz z Wnioskiem a także Regulamin Konkursu wraz załącznikami oraz treść Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków.

I

Organ rozpoczął od analizy Regulaminu Konkursu, Wniosku oraz końcowego wniosku o płatność, celem weryfikacji, czy w przedmiotowej sprawie zostały zrealizowane wymagane Umową wskaźniki produktu i rezultatu.

W Regulaminie Konkursu wskazano (ppkt 4.1.1), że „*Do mierzenia efektów interwencji EFS w ramach Poddziałania 8.5.1 na poziomie projektu stosuje się wszystkie adekwatne do zakresu i celu projektu wskaźniki kluczowe określone w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 – załączniku nr 2 Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*”. Regulamin ten wyróżnia wskaźniki

kluczowe rezultatu bezpośredniego, tj. wskaźniki określone na poziomie projektu, odnoszące się do bezpośrednich efektów projektu, których realizacja jest wynikiem projektu. Na realizację mogą mieć również wpływ inne zewnętrzne czynniki, niepowiązane bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w projekcie. Wskaźniki rezultatu określają efekty zrealizowanych działań w odniesieniu do osób lub podmiotów, np. w postaci zmiany sytuacji na rynku pracy i odnoszą się do sytuacji bezpośrednio po zakończeniu wsparcia projektowego. W Regulaminie wymieniono następujące wskaźniki kluczowe rezultatu bezpośredniego tj.: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*”, *Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS*” oraz „*Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu*”. Dodatkowo w naborze zobligowano Wnioskodawców do monitorowania osiągnięcia następujących wskaźników produktu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*”, „*Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy*”, „*Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego*”, „*Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie*” oraz „*Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie*”. Obok powyższych projektodawca we wniosku o dofinansowanie był zobowiązany do wykazania i monitorowania na etapie realizacji projektu czterech wskaźników (również w przypadku, gdy ich planowana wartość wynosi zero), tj.: „*Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami*”, „*Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych*”, „*Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami*”, „*Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK)*”.

Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie zobowiązany był przedstawić w części 3.1 wniosku o dofinansowanie projektu adekwatne dla danego typu operacji wskaźniki kluczowe produktu i rezultatu wybrane z katalogu wskaźników wykazanych w pkt 4.1.3 regulaminu. Przy wskaźnikach należało określić odpowiednie wartości, wskazać sposób pomiaru, a także źródło

danych służące do ich pomiaru. Oprócz wskaźników kluczowych określonych na poziomie krajowym, Wnioskodawca mógł fakultatywnie wykazać własne wskaźniki specyficzne dla projektu (produktu i rezultatu), przy uwzględnieniu specyfiki danego projektu, określonych zadań i celów. Wskaźniki specyficzne dla projektu, z uwagi na ograniczoną możliwość ich agregowania i porównywania pomiędzy projektami, podlegają monitorowaniu i rozliczeniu jedynie na poziomie projektu. Zgodnie z Regulaminem (ppkt 4.1.6 Regulaminu) „Wnioskodawca na etapie realizacji projektu zobligowany jest do monitorowania w projekcie wszystkich wskaźników określonych we wniosku oraz w umowie o dofinansowanie projektu”.

W ramach organizowanego naboru wsparciem mógł zostać objęty następujący typ operacji:

1. Realizacja kompleksowych programów kształcenia praktycznego organizowanego w miejscu pracy, w tym realizacja staży zawodowych uczniów u pracodawców oraz kursy/szkolenia, które prowadzą do zdobycia dodatkowych uprawnień zwiększających szanse na rynku pracy;
2. Realizacja/wspieranie dualnego systemu kształcenia i szkolenia – teoria plus praktyka dla uczniów objętych wsparciem projektowym;
3. Rozwój współpracy szkół prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szczególnie z pracodawcami/ przedsiębiorcami;
4. Realizacja kompleksowych programów doradztwa zawodowego (oparta na współpracy różnych instytucji);
5. Dopuszczenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne wyłącznie jako część projektów wspierających kształcenie zawodowe;
6. Upowszechnianie nowoczesnego nauczania poprzez rozwijanie metod aktywnego i praktycznego uczenia się (m.in. wykorzystanie TIK);
7. Zwiększanie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy uczniów i/lub słuchaczy szkół/placówek prowadzących kształcenie zawodowe;
8. Doskonalenie umiejętności nauczycieli, w tym nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz podnoszenie kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli, w tym

nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu jako część projektów wspierających kształcenie zawodowe;

9. Tworzenie i rozwój centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz wsparcie usług edukacyjnych realizowanych przez te podmioty lub inne zespoły realizujące zadania CKZiU na rzecz kształcenia zawodowego uczniów, a także działania w zakresie poradnictwa edukacyjnego, zawodowego i informacji zawodowej poprzez:

a) przygotowanie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU lub innego zespołu realizującego zadania CKZiU dla określonej branży/zawodu;

b) wsparcie realizacji zadań dla określonych branż/zawodów przez CKZiU lub inne zespoły realizujące zadania CKZiU.

W Regulaminie konkursu wyraźnie zaznaczono, że: ***„Projekty muszą przyczyniać się do osiągnięcia celu szczegółowego RPOWŚ 2014-2020 w zakresie podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego w kontekście przyszłego zatrudnienia uczniów/słuchaczy szkół prowadzących kształcenie zawodowe”***.

Podstawę realizacji zadań w projekcie pn. (...) stanowiła Umowa nr (...) z dnia 23.01.2020 r. wraz z Wnioskiem, który jako załącznik stanowi jej integralną część.

We Wniosku Beneficjent założył realizację wskaźników produktu i rezultatu, tożsamych z wymaganiami określonymi w Regulaminie.

Zgodnie z Wnioskiem (pkt 3.1.1), Beneficjent, jako wskaźniki realizacji celu głównego projektu oraz celu szczegółowego Priorytetu Inwestycyjnego: *„Podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego w kontekście przyszłego zatrudnienia uczniów/słuchaczy szkół zawodowych”* wskazał wskaźniki kluczowe rezultatu: *„Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS”, „Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu”, „Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu”*.

We wniosku końcowym o płatność Strona wskazała, że zrealizowała w pełni (a nawet z niewielką nadwyżką) niemal wszystkie wskaźniki rezultatu poza jednym istotnym tj.: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*”.

Jak ww. Beneficjent musiał uwzględnić i zrealizować powyższy wskaźnik w projekcie już w oparciu o postanowienia Regulaminu Konkursu w którym powyższy wskaźnik rezultatu wskazany został jako obligatoryjny w ramach prowadzonego Konkursu. W sekcji „problemy napotkane podczas realizacji projektu” w końcowym wniosku o płatność, (...) wskazała, że „*W danym okresie rozliczeniowym, w trakcie realizacji projektu nie napotkano problemów utrudniających realizację projektu*”. Ponadto w swym piśmie do IZ z dnia 23.05.2022 r. Beneficjent podkreślał że: „*podjął wszystkie możliwe dla siebie starania*”, „*zadania, wynikające z Umowy o dofinansowanie wykonywał w sposób planowy, dostosowany do rangi zadania, w ramach obowiązujących przepisów i wytycznych oraz z należytą starannością*” a „*w trakcie realizacji projektu nie doszło do uchybienia w czynnościach Beneficjenta*”

Powyższe deklaracje Beneficjenta nie pokrywały się jednak ze stanem wskazanym w końcowym wniosku o płatność. Z ww. wniosku wynika jednoznacznie, że Beneficjent nie osiągnął kluczowych wskaźników produktu i rezultatu, których stopień realizacji wpływa na poziom wykonania celu głównego projektu: „*Podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego w kontekście przyszłego zatrudnienia uczniów/słuchaczy szkół zawodowych*”.

We Wniosku Beneficjent założył realizację wskaźnika produktu „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*” na poziomie 23 zrekrutowanych nauczycieli. W końcowym wniosku o płatność nr (...) wykazał jednak spełnienie danego wskaźnika na poziomie 69,57% jego wartości (t.j. 16 zrekrutowanych nauczycieli). Z kolei w zakresie wskaźnika rezultatu z założonych w projekcie 20 nauczycieli ostatecznie kwalifikacje uzyskało lub kompetencje nabyło tylko 16 nauczycieli, zatem wskaźnik został zrealizowany jedynie na poziomie 80%.

Organ przeanalizował argumentację przedstawioną przez Beneficjenta w trakcie realizacji projektu (dotyczącą m.in. niezrealizowania ww. wskaźników z uwagi na: sytuację pandemiczną i braki kadrowe w jednej z objętych wsparciem szkół) oraz w toku postępowania administracyjnego i uznał, że w świetle okoliczności sprawy nie zasługuje ona na

uwzględnienie. W związku z powyższym Organ stwierdził, że Beneficjent, wbrew zawartym w swych pismach zapewnieniom, nie osiągnął w pełni wszystkich przewidzianych we Wniosku wskaźników produktu i rezultatu.

Na zakończenie należy zaznaczyć, że Beneficjent nie zrealizował również dwóch wskaźników produktu. Pierwszym ze wskazanych jest „*Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych*”. We Wniosku (...) zadeklarowała realizację powyższego wskaźnika na poziomie 7 osób w projekcie. Wartość realizacji wskaźnika we wniosku końcowym wyniosła jednak 6 osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych. Beneficjent dokonał jednak zwrotu kosztów przeznaczonych na przeszkolenie ucznia który nie wziął udziału w zaplanowanym szkoleniu. W związku z powyższym Organ odstąpił od rozliczania powyższych wydatków. Beneficjent nie zrealizował także związanego z ww. wskaźnikami wskaźnika produktu „*Liczba osób objętych wsparciem w projekcie*”. Wartość docelowa wskaźnika wynosiła 353 UP (uczniów i nauczycieli) którzy mieli zostać do projektu zrekrutowani. We wniosku końcowym Beneficjent wykazał jednak rekrutację na poziomie jedynie 345 UP.

Mając na uwadze, okoliczność, że poza sporem pozostaje fakt, iż Beneficjent nie zrealizował w pełni wskaźników zadeklarowanych we Wniosku. Organ stoi na stanowisku, że Strona nie wywiązała się z realizacji projektu zgodnie z Umową, Wnioskiem oraz postanowieniami Regulaminu Konkursu. W tej sytuacji należało przystąpić do analizy konsekwencji związanych z niespełnieniem wskaźników założonych we Wniosku.

II

Ustalenia dotyczące niezrealizowania przez Beneficjenta wskaźników produktu i rezultatu należy rozpocząć od § 7 ust. 1 Umowy zgodnie z którym podpisując Umowę zobowiązał się on do realizacji projektu, w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym do osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we wniosku w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości projektu. Strona otrzymała więc środki publiczne warunkowo, a efektem ich wydatkowania miało być spełnienie celu realizowanego projektu.

W dalszej kolejności należy zaznaczyć, że Beneficjent, jako strona Umowy był zobowiązany do stosowania Wytycznych, w tym Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków.

Choć dokumenty te nie są aktami prawa powszechnie obowiązującego, to zobowiązanie do ich znajomości i postępowania zgodnego z ich postanowieniami, wynika wprost z Umowy, konkretnie jej § 4 ust.1. Zgodnie z nim: *„Beneficjent w imieniu swoim oraz Partnera oświadcza, że zapoznał się z treścią Wytycznych, o których mowa w § 1 ust. 24, oraz zapisami SzOOP i zobowiązuje się do realizacji projektu zgodnie z ich zapisami”*. Ponadto z § 6 ust. 1 można odczytać, że: *„Beneficjent zobowiązuje się do monitorowania i osiągnięcia wskaźników zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Wytycznymi w zakresie gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020”*. Należy zatem bez żadnych wątpliwości stwierdzić, że obie strony Umowy inkorporowały zatem Wytyczne do Umowy i zobowiązane były je stosować szczególnie przy wydatkowaniu i rozliczaniu dotacji. (zgodnie z § 4 ust. 3 i 4 Umowy).

Organ pragnie zwrócić również uwagę na przepisy ww. wytycznych. Zgodnie z treścią podrozdziału 6.16 pkt. 1 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków: *„Właściwa instytucja będąca stroną umowy zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do osiągania i zachowania wskaźników produktu oraz rezultatu zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie projektu”*. Zgodnie zaś z treścią podrozdziału 6.16 pkt. 2 tych wytycznych: *„Nieosiągnięcie lub niezachowanie wskaźników, o których mowa w pkt 1, może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej. IZ PO określa w SzOOP lub w umowie o dofinansowanie projektu sposób weryfikacji i metodę zatwierdzania stopnia osiągnięcia wskaźników w ramach danego PO, z zastrzeżeniem podrozdziału 8.8”*.

Zgodnie z powyższym podrozdziałem wytycznych istotne konsekwencje niezrealizowania założonego w projekcie celu, mierzonego za pomocą wskaźników merytorycznych zostały przewidziane w podrozdziale 8.8. pkt 2 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, zgodnie z którym: *„Na etapie rozliczenia końcowego wniosku o płatność kwalifikowalność wydatków w projekcie oceniana jest w odniesieniu do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, co jest określane jako „reguła proporcjonalności”*”. Zasady stosowania ww. reguły proporcjonalności zostały dookreślone w dalszych punktach wspomnianego podrozdziału 8.8 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, Mianowicie, zgodnie z jego pkt. 3-7: *„Założenia merytoryczne*

projektu, o których mowa w pkt 2, mierzone są poprzez wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego, określone we wniosku o dofinansowanie projektu. Zgodnie z regułą proporcjonalności, w przypadku nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu właściwa instytucja będąca stroną umowy może uznać za niekwalifikowalne wszystkie wydatki lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu. Wysokość wydatków niekwalifikowalnych uzależniona jest od stopnia nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu. Wydatki niekwalifikowalne z tytułu reguły proporcjonalności obejmują wydatki związane z zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi), którego/-ych założenia nie zostały osiągnięte oraz proporcjonalnie koszty pośrednie. Zasadność rozliczenia projektu w oparciu o regułę proporcjonalności oceniana jest przez właściwą instytucję, według stanu na zakończenie realizacji projektu na etapie weryfikacji końcowego wniosku o płatność”. Możliwość skorzystania przez Organ z reguły proporcjonalności została przewidziana przez IZ oraz Beneficjenta również w § 27 ust. 1 Umowy: „IZ stosuje regułę proporcjonalności w sytuacjach i na zasadach wskazanych w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności, o których mowa w § 1 ust. 24 Umowy”.

Przechodząc z rozważań prawnych na grunt przedmiotowej sprawy, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie ma wątpliwości, że Beneficjent wbrew ww. paragrafom Umowy i przepisom wytycznych nie zrealizował istotnych wskaźników produktu i rezultatu. W tej sytuacji, podczas weryfikacji wniosku końcowego o płatność Organ analizował, czy w zaistniałej sytuacji zasadne jest obniżenie dotychczas rozliczonej i wykazanej we wnioskach o płatność wartości dofinansowania, stosownie do stopnia osiągniętych w projekcie założeń merytorycznych. Następnie zaś, w przypadku stwierdzenia potrzeby zastosowania reguły proporcjonalności ustalił, w oparciu o który z niezrealizowanych wskaźników produktu, rezultatu i w odniesieniu do których zadań należy dokonać wyliczenia środków uznanych za niekwalifikowalne. Organ zwraca uwagę, że weryfikując zasadność zastosowania reguły proporcjonalności badał w szczególności, czy nieosiągnięcie założeń merytorycznych projektu jest spowodowane przyczynami leżącymi po stronie Beneficjenta. IZ wzięła pod uwagę również stopień niedochowania należytej staranności przez Stronę, której to brak skutkowało nieosiągnięciem założeń projektu oraz okoliczności zewnętrzne mogące mieć wpływ na ich niewykonanie.

Istotne uchybienia Beneficjenta, których skutkiem było niezrealizowanie w całości założeń i celu szczegółowego Priorytetu Inwestycyjnego polegały w szczególności na niezrealizowaniu w pełni dwóch związanych ze sobą wskaźników produktu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*” oraz rezultatu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*”. We Wniosku Strona deklarowała realizację ww. wskaźników wskazując je w sekcji 3.1.1 „*Wskaźniki realizacji celu*” wśród innych deklарowanych wskaźników produktu i rezultatu. W sekcji „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” we wniosku końcowym oraz w poprzednich wnioskach o płatność Beneficjent nie informował w żaden sposób o wystąpieniu wcześniej ryzyka niezrealizowania wskaźników ani o czynnikach utrudniających ich realizację.

Powody i przyczyny niezrealizowania przedstawionych wskaźników Beneficjent starał się wyjaśnić w już ww. piśmie z dnia 23.05.2022 r. Treść przedmiotowego pisma została już wyżej przybliżona dlatego należy tutaj odnieść się do najważniejszych powoływanych w nim przez Beneficjenta powodów niezrealizowania niniejszych wskaźników produktu i rezultatu. W piśmie powołano się m.in. na: wystąpienie w okresie realizacji epidemii COVID-19 i związane z nią obostrzenia uniemożliwiające stacjonarne uczestnictwo w kursach uczestnikom projektu, problemy organizacyjne związane z rezygnacją z projektu dotychczas zadeklarowanych uczestników (w tym nauczycieli). Beneficjent twierdził zaś, że podjął wszystkie możliwe dla siebie starania, zmierzające do osiągnięcia celów projektu. Nie przedstawił jednak żadnych dowodów potwierdzających powyższe stanowisko

Swoje twierdzenia co do powodów niezrealizowania w pełni wymaganych Wnioskiem wskaźników produktu i rezultatu jak i zachowania przez siebie należytej staranności w trakcie realizacji zadań w projekcie Strona konsekwentnie podtrzymywała w swoich zastrzeżeniach z dnia 02.08.2022 r. do pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność nr (...). W treści danego pisma (...) przytoczyła, że nie zgadza się z zarzutami IZ dotyczącymi: braku listy rezerwowej nauczycieli oraz braku podjęcia dodatkowych działań zachęcających do udziału w projekcie. (...) wskazywała również na problemy kadrowe oraz związane z rekrutacją nowych nauczycieli mogących wziąć udział w projekcie w szkołach partnerskich. Strona zaznaczała, że z powodu braku możliwości rekrutacji nowych nauczycieli do powyższej placówki w całym okresie realizacji projektu nie mogła stworzyć listy rezerwowej nauczycieli. W piśmie (...) stanęła na

stanowisku, że wbrew ocenie organu podejmowała działania mające zachęcać nauczycieli do udziału w projekcie. Za takie działania jej zdaniem należało uznać przeszkalanie wszystkich dostępnych w projekcie nauczycieli w tym również w ramach więcej niż jednego szkolenia, zgodnie z zakresem realizowanych przez nich zajęć w szkole.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Organ po zapoznaniu się z powyżej przedstawioną przez (...) argumentacją mającą na celu przekonanie go do odstąpienia od zastosowania reguły proporcjonalności podtrzymuje swoje stanowisko, że pandemia mimo niewątpliwego utrudnienia realizacji projektu nie może zostać uznana za wyłączną przyczynę niezrealizowania ww. wskaźników. IZ nie może więc zgodzić się z Beneficjentem, i przyjąć podanych przez niego twierdzeń za zasadne.

Zdaniem Organu w pierwszej kolejności trzeba odnieść się do stanowiska Strony zgodnie z którym niezrealizowanie wskaźnika produktu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*” oraz rezultatu: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*” wynika wyłącznie z negatywnych skutków pandemii wirusa SARS-CoV-2.

Na wstępie należy ustalić co powinno się rozumieć pod pojęciem „siły wyższej”. Pomimo szerokiego występowania pojęcia „siły wyższej” w ustawodawstwie krajowym i jej istotnego wpływu na stosunki publiczno i prywatnoprawne nigdy nie ustalono jej jednolitej, legalnej definicji. W wyniku tego na przestrzeni czasu w różnych aktach prawnych powstały liczne definicje siły wyższej odnoszące się jedynie do zakresów konkretnych ustaw. Mając to na uwadze należy posiłkować się zdaniem doktryny w kwestii ogólnego znaczenia pojęcia „siły wyższej”. W doktrynie siła wyższa rozumiana jest jako zjawisko o charakterze nadzwyczajnym, któremu nie można zapobiec normalnymi środkami oraz za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Powyżej wspomniane kryteria spełniają w szczególności:

- zdarzenia o podłożu naturalnym (*vis naturalis*);
- zdarzenia o charakterze militarnym (*vis armata*);
- działania władzy publicznej (*fait du prince*).

Definiując pojęcie siły wyższej, należy zwrócić uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego. Rozstrzygając o istocie siły wyższej w wyroku z dnia 09.04.1952 r. (C 962/51) Sąd Najwyższy położył akcent na 3 kryteria. Po pierwsze – zdarzenie musi mieć charakter zewnętrzny. Chodzi więc o wszystkie sytuacje mające swe źródło poza działalnością poszczególnych podmiotów stosunku cywilnoprawnego. Po drugie – zdarzenie ma być niemożliwe do przewidzenia. Nie chodzi jednak o absolutną niemożliwość wystąpienia danego zdarzenia. Chodzi o sytuacje nieoczekiwane, których przewidzenie nie jest możliwe w świetle obiektywnej oceny sytuacji. Po trzecie – za siłę wyższą można uznać jedynie zdarzenie niemożliwe do zapobieżenia. Przy ocenie tej przesłanki w szczególności chodzi o następstwa, jakie niesie za sobą dane zdarzenie oraz możliwości zapobieżenia im przy zastosowaniu współcześnie znanych możliwości (Nestowicz [w] System Prawa Prywatnego – część szczegółowa, T. 7 wyd. 3, s. 1256). Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wszystkie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie by uznać dane zjawisko i jego skutki jako siłę wyższą.

Mając na uwadze powyższe przesłanki siły wyższej oraz zdanie prezentowane obecnie przez orzecznictwo a także przedstawicieli doktryny należałoby uznać, że zjawisko pandemii SARS-CoV-2 i powodowanej przez nią choroby COVID-19 stanowią obiektywnie logiczny przykład wystąpienia siły wyższej. Pandemia spełnia bowiem kryteria, wymienione w powszechnie uznawanej definicji siły wyższej. Zdaje się, że ma ona charakter katastrofy naturalnej i z całą pewnością przyczynia się ona do nadzwyczajnego zaburzenia stosunków cywilnoprawnych. Tym samym może ona stanowić okoliczność wyłączającą odpowiedzialność strony za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Należy jednak w tym miejscu pamiętać, że strona, która chce wyłączyć lub ograniczyć swoją odpowiedzialność w takiej sytuacji musi udowodnić, że pomiędzy niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania a wystąpieniem siły wyższej istnieje adekwatny związek przyczynowy. Istotne dla uznania następstwa danego zdarzenia jako siły wyższej jest przy tym również łączne spełnienie wszystkich ww. ogólnych przesłanek jej zaistnienia. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Organ w żadnym wypadku nie kwestionuje utrwalonego już w większości orzecznictwa i doktrynie poglądu co do spełniania przez pandemię wirusa SARS-CoV-2 znamion siły wyższej. W tym miejscu należy więc ustalić czy pandemia COVID-19, która wystąpiła w okresie realizacji przez Stronę jej projektu spełnia wszystkie ogólnie przyjęte dla siły wyższej przesłanki w tym przede wszystkim czy możliwe było zapobieżenie jej negatywnym skutkom

na projekt przez Beneficjenta. Wpierw należy odnieść się do zdania prezentowanego w aktualnym orzecznictwie. W wyroku Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 8 marca 2012 r. sygn. akt V CSK 165/11, Sąd Najwyższy określając zjawisko siły wyższej stwierdził, że: *„W uchwale tej dostrzeżona zastała zarysowująca się w polskiej doktrynie rozbieżność poglądów co do pojęcia siły wyższej i dominująca w orzecznictwie sądów, zilustrowana licznymi judykataми, koncepcja obiektywizacji siły wyższej, zgodnie z którą do zdarzeń uznawanych za działanie siły wyższej zalicza się zdarzenia zewnętrzne, nieuchronne, nadzwyczajne, niemożliwe do przewidzenia. Za takim rozumieniem omawianego pojęcia opowiedział się też Sąd Najwyższy wskazując, że **cechy te w większości pozostają ze sobą w związku przyczynowo-skutkowym. Nieuchronność jest konsekwencją nadzwyczajności zjawiska. Może też wynikać z niemożności jego przewidzenia w danym układzie stosunków. Aby więc określone zjawisko mogło być uznane za działanie siły wyższej musi być nadzwyczajne i w konsekwencji nieuchronne oraz w danym układzie stosunków niemożliwe do przewidzenia, czyli innymi słowy „przemienne”***. Podobna interpretacja wynika z uchwały Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 13 grudnia 2007 r. III CZP 100/07, zgodnie z którą: *„W piśmiennictwie trafnie jednak zauważono, że **większość wymienionych cech siły wyższej pozostaje względem siebie w relacji przyczynowo-skutkowej. Nieuchronność jest konsekwencją nadzwyczajności zjawiska. Może też wynikać z niemożności jego przewidzenia, jakkolwiek współczesna nauka i technika pozwalają przewidzieć większość nadzwyczajnych, nieuchronnych zjawisk przyrodniczych, można więc co najwyżej mówić tylko o niemożności ich przewidzenia w danym układzie stosunków. Nadzwyczajność określonego zjawiska, jego nieuchronność i niemożność przewidzenia w danym układzie stosunków oznaczają więc w istocie to samo. W świetle aprobowanej na gruncie prawa polskiego obiektywnej koncepcji siły wyższej, wymienione wyżej cechy musi wykazywać samo to zjawisko, które jest oceniane jako działanie siły wyższej. Samo w sobie musi być więc ono nadzwyczajne i w konsekwencji nieuchronne oraz w danym układzie stosunków niemożliwe do przewidzenia, czyli innymi słowy „przemienne”. Należy je zaś uznać za takie, jeżeli ze względu na tkwiącą w nim moc oddziaływania nie było przed nim, a ściślej - przed jego skutkami, żadnej obrony”***. Ostatecznie należy przytoczyć Wyrok Warszawskiego WSA z dnia 3 grudnia 2021 r., sygn.. akt. IV SA/Wa 1346/21 zgodnie z którym nie w każdym przypadku Covid-19 i jego skutki można uznawać za siłę wyższą, mianowicie: *„O ile zasadniczo zgodzić się należy z tym, że pandemia może być postrzegana jako siła wyższa, to jednak stwierdzenie tego zależy od okoliczności w jakich ten*

problem jest rozpatrywany”. W tym miejscu warto również odnieść się do stanowiska prezentowanego na ten temat w doktrynie. Zgodnie z komentarzem Agnieszki Kastelik-Smaza pt. *„Epidemia COVID-19 jako siła wyższa w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej”* opublikowanym w *EPS 2020/5/30-41*, zdaniem autorki: **„Ocena, czy mamy do czynienia ze zdarzeniem siły wyższej i czy może ona stanowić okoliczność egzoneracyjną, będzie zatem dokonywana indywidualnie. (...) Trzeba przypomnieć, że na gruncie prawa unijnego ciężar wykazania niemożności wykonania zobowiązania na skutek siły wyższej spoczywa na stronie, która się na tę okoliczność powołuje. Przewidując ryzyko niewykonania zobowiązania w związku z epidemią, należy zabezpieczać wszelkie dowody na tę okoliczność potwierdzające wystąpienie siły wyższej przekraczającej zwykłe ryzyko gospodarcze, związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem siły wyższej a niewykonaniem zobowiązania (np. zarządzenia właściwych władz wprowadzające określone nakazy i zakazy, decyzja o obowiązkowej kwarantannie) oraz dołożenie należytej staranności w celu uniknięcia skutków tego zdarzenia (np. korespondencja potwierdzająca zatrzymanie zakładu dostawcy i próby pozyskania alternatywnych źródeł dostaw). Powstaje pytanie, czy wobec długotrwałości epidemii przez cały okres jej trwania będzie można ją uznać za zdarzenie nieuchronne czy nieprzewidywalne. Wydaje się, że inaczej należy w tym kontekście oceniać sytuację podmiotu, który zaciągnął zobowiązania przed wybuchem epidemii, a inaczej takiego, który podejmuje określone działania w jej trakcie, mając świadomość istniejących problemów i ograniczeń (...)”.**

Na zakończenie można również wskazać na zdanie prezentowane przez inną przedstawicielkę doktryny Patrycję Dolniak. W swej publikacji pt. *„Transakcje handlowe w czasach pandemii”* (Opublikowano: PPH 2021/8/42-49) przedstawiła pogląd zgodnie z którym: **„Siła wyższa może stanowić okoliczność egzoneracyjną, jeśli jest przyczyną sprawczą. Dlatego też szczególnie istotna będzie branża, do której przynależy przedsiębiorca powołujący się na siłę wyższą, albowiem, co oczywiste, epidemia w zróżnicowanym stopniu dotknęła różne sektory gospodarki. Nie bez znaczenia jest również moment zaciągnięcia zobowiązania. Inaczej należy ocenić transakcje handlowe zawierane już w trakcie epidemii, kiedy strony powinny zdawać sobie sprawę z jej konsekwencji, w tym i nieprzewidywalności jej rozwoju”.**

Mając na uwadze ww. argumentację na poparcie twierdzenia, że nie każdy przypadek niewykonania/nienależytego wykonania umowy w czasie pandemii powoduje uznanie tego

zjawiska jako siły wyższej należy uznać, że wskazana wyżej gwarancja dotyczy jedynie wypadków gdy obiektywnie niewykonanie/nienależyte wykonanie umowy wynika bezpośrednio z działania siły wyższej z perspektywy konkretnego przypadku.

Reasumując, należy więc uznać iż pomimo tego, że epidemia Covid-19 sama w sobie niewątpliwie może zostać uznana za siłę wyższą, to przy ustalaniu zwolnienia beneficjenta od odpowiedzialności za niezrealizowanie umowy należy ustalić czy zostały spełnione wszystkie wymagane dla uznania zaistnienia siły wyższej przesłanki, czy zachodzi między nimi związek przyczynowo-skutkowy i czy występują one łącznie w danym układzie stosunków.

Przechodząc od rozważań teoretycznoprawnych do przedmiotowej sprawy należy ustalić w szczególności czy: w momencie podpisania z IZ Umowy oraz w momencie rozpoczęcia realizacji projektu przez Beneficjenta Strona powinna biorąc pod uwagę ówczesną wiedzę przewidzieć pojawienie się, negatywne skutki i wpływ pandemii na przedmiotowy projekt oraz czy już po wystąpieniu pandemii Beneficjent miał możliwości przy zachowaniu należytej staranności zapobiec jej negatywnym dla projektu skutkom. Na wstępie należy zaznaczyć, iż mając na uwadze naturę zjawiska jakim jest stan epidemii wirusa SARS-CoV-2, moment podpisania przez Beneficjenta Umowy tj. 23.01.2020 r. oraz zadeklarowany przez niego w pierwszym Wniosku okres realizacji przez niego przedmiotowego projektu tj. od 04.11.2019 do 30.09.2021 r. należy uznać iż (...) nie miała możliwości przewidzieć zarówno wybuchu jak i dalszych negatywnych skutków pandemii (np. obostrzeń, strach przed zakażeniem, absencji UP z powodu choroby). Pandemia COVID-19 wystąpiła w Polsce dopiero w marcu 2020 r. i mimo wcześniejszych doniesień o pojedynczych przypadkach zachorowań w innych krajach nie była znana i postrzegana w takim zakresie jak obecnie. Beneficjent więc rozpoczynając projekt w listopadzie 2019 r. nie mógł jej przewidzieć przed okresem realizacji projektu.

Pozostaje więc zbadać czy w niniejszej sprawie spełniona została również trzecia z ww. przesłanek siły wyższej tj. czy (...) faktycznie nie mogła przy zastosowaniu ówczesnie dostępnych środków zapobiec negatywnym skutkom koronawirusa na realizację projektu i tym samym zapobiec niezrealizowaniu wskaźników.

Na wstępie należy zaznaczyć, że Organ nie zgadza się ze stwierdzeniem Beneficjenta iż ten w trakcie realizacji projektu podjął wszystkie możliwe dla niego starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu wynikające z Umowy ani, że nie miały miejsca jakiegokolwiek

uchybień w realizacji projektu z jego strony. Istotnym w analizowanej sprawie jest fakt, że Beneficjent powołując się na podejmowane przez siebie działania zmierzające do realizacji założeń projektu w żaden sposób w swych pismach z 23.05.2022 r. oraz z 02.08.2022 r. nie wyjaśnił jakie konkretnie czynności podjął by zrekrutować brakujących w projekcie nauczycieli oraz by zrealizować dla nich odpowiednie/kursy szkolenia. W przedmiotowych pismach na poparcie swoich twierdzeń Strona powołuje się w większości na fakt przeszkolenie obecnych w projekcie nauczycieli w więcej niż jednym kursie/szkoleniu przyjętym do realizacji w projekcie. Powołuje się przy tym, że udział wskazanych nauczycieli w więcej niż jednym szkoleniu przyczynił się do podniesienia ich kompetencji i kwalifikacji w większym zakresie niż pierwotnie zakładano i zagwarantowania uczniom dostępu do zajęć określonych w celach projektu. Należy w tym miejscu zaznaczyć iż Beneficjent w ramach realizacji zadeklarowanych przez siebie wskaźników produktu i rezultatu dotyczących rekrutacji i przeszkolenia nauczycieli był rozliczany w oparciu o ilość zrekrutowanych do projektu i przeszkolonych w nim nauczycieli, którzy następnie mieli w wyniku szkoleń uzyskać kwalifikacje lub kompetencje nie zaś w oparciu o ilość kwalifikacji które w wyniku przeprowadzonych szkoleń uzyskały pojedyncze osoby. Ten stan rzeczy wynika przede wszystkim z samej treści niezrealizowanych przez (...) wskaźników produktu i rezultatu zawartych w sekcji 3.1.1 Wniosku. które rozpoczynają się od sformułowania „Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu (...)” oraz z zawartej przy obu wskaźnikach jednostki miary na którą wybrano „osoby”. Argument prezentowany przez Beneficjenta, że jeden nauczyciel przeszkolony w kilku kursach mógł prowadzić dzięki temu różne zajęcia z uczniami wcale nie usprawiedliwia niezrekrutowania i nie przeszkolenia przez Beneficjenta docelowej ilości nauczycieli w projekcie. Beneficjent był zobowiązany postanowieniami Umowy, Wniosku oraz Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków do zrealizowania ujętych we Wniosku wskaźników produktu i rezultatów na ustalonym poziomie czemu (co wykazał w końcowym wniosku o płatność) nie podołał. Powyższe tłumaczenie nie tylko nie stanowi przykładu działań zmierzających do zachęcenia nowych uczestników (nauczycieli) do udziału w projekcie a przez to zmierzających do osiągnięcia założeń projektu, ale również stanowi przykład braku dochowania przez Beneficjenta należytej staranności w realizacji projektu w okresie pandemicznym. W opinii IZ jest tak gdyż Beneficjent zbyt skupił się na przeszkalaniu obecnych w projekcie nauczycieli w ramach większej liczby szkoleń, gdy czas ten i środki mógł przeznaczyć przede wszystkim na pomoc

objętym wsparciem placówkom w poszukiwaniach nowych i zainteresowanych udziałem w projekcie oraz szkoleniami nauczycieli.

W następnej kolejności Organ zapoznał się z argumentacją Strony dotycząca podjęcia przez nią wszystkich możliwych starań w celu osiągnięcia wynikających z umowy założeń projektu, nie dopuszczając się przy tym żadnych uchybień. Na potwierdzenie swojego stanowiska powołuje się ona na wcześniej pozytywnie ocenione wnioski o płatność oraz przeprowadzone u niego kontrole. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że Organ ww. stanowiska Beneficjenta nie podziela.

Stwierdzić należy, że pozytywna weryfikacja poprzednio przedłożonych 11 wniosków o płatność nie przesądza o poprawnej realizacji całego projektu przez Beneficjenta. Dopiero końcowy wniosek o płatność świadczy o efektach realizacji projektu w tym również o stopniu zrealizowania jego wskaźników. Zgodnie bowiem z § 6 ust.2 Umowy: *„Postęp realizacji wskaźników monitorowany jest w SL2014 na każdym etapie realizacji projektu (...)”*. Podobnie, zgodnie z § 20 ust. 1 Umowy: *„Ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest w trakcie realizacji projektu poprzez ocenę wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie Beneficjenta. Niemniej na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu dokonywana jest wstępna ocena kwalifikowalności planowanych wydatków (...) Ocena kwalifikowalności wydatków jest prowadzona także po zakończeniu realizacji projektu”*. W przedmiotowym projekcie Beneficjent rozliczał 10 przyjętych przez siebie rodzajów szkoleń dla nauczycieli dopiero w końcowym wniosku o płatność i dopiero na tym etapie oceny realizacji projektu wyszedł na jaw fakt niezrealizowania przez Stronę wskaźników dotyczących rekrutacji i szkolenia nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu. Ponadto Organ wskazuje, że kontrola w biurze projektu z 23-25.11.2020 r. oraz wizyta monitoringowa w miejscu realizacji form wsparcia z dnia 05.12.2020 r. na które powołuje się Beneficjent nie miały na celu badania stopnia osiągnięcia przez Beneficjenta wskaźników w projekcie.

Podkreślenia wymaga, że w okresie realizacji projektu Beneficjent podjął jedynie jedno działanie zmierzające do zrealizowania wskaźników produktu i rezultatu dotyczących rekrutacji i szkoleń nauczycieli w projekcie. W dniu 06.09.2021 r. Beneficjent zwrócił się do IZ z pisemną prośbą wydłużenie okresu realizacji projektu i zmianę katalogu szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli ze szkoły ZSTI ze względu na brak dostępności na rynku

pierwotnie zaplanowanych dla nich szkoleń. Zgodę na wydłużenie okresu realizacji projektu do 31.12.2021 r. oraz na zmianę katalogu szkoleń zgodnie z przedstawionym przez (...) harmonogramem IZ wyraziła w dniu 13.09.2021 r. Od uzyskania powyższej zgody Beneficjent nie zgłaszał jednak żadnych innych trudności w realizacji wskaźników projektu zarówno pisemnie jak i poprzez system SL2014. Poza ww. (...) nie podjęła żadnych innych działań aby przeciwstawić się negatywnym skutkom pandemii. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że okres, w którym przyszło Beneficjentowi prowadzić projekt wymagał od niego wdrożenia takich działań, jak również dokumentowania ich. Żadna bowiem ustawa nie zwalnia Beneficjenta z obowiązku dochowania należytej staranności by dążyć do zrealizowania celów projektu. Mając na uwadze powyższe okoliczności sprawy należy więc uznać, że Beneficjent podjął niewystarczające działania i nie dochował tym samym należytej staranności w projekcie.

W następnej kolejności należy podkreślić iż wbrew postulowanym w pismach Strony twierdzeniom, miała ona możliwość zapobiec negatywnym wpływom skutków pandemii na realizację projektu.

Na początku należy przede wszystkim zaznaczyć, że (...) na etapie realizacji projektu aż do jego zakończenia w żaden sposób nie informowała IZ o trudnościach związanych z rekrutacją nauczycieli. W okresie rozliczeniowym od 01.10.2020 r. aż do 30.09.2021 r. w kolejno przedkładanych IZ wnioskach o płatność Beneficjent komunikował jedynie problemy związane z częściowym brakiem dostępnych na rynku szkoleń zaplanowanych pierwotnie we Wniosku oraz związanymi z tym trudnościami w przeszkoleniu uczniów i nauczycieli w projekcie. W ramach komunikowanych przez Stronę problemów napotkanych w trakcie realizacji projektu nie informowano jednak w żaden sposób trudności związanych z rekrutacją nauczycieli kształcenia zawodowego do projektu, tym bardziej w przedkładanych przez (...) wnioskach o płatność (szczególnie we wniosku nr (...)) nie komunikowano ryzyka niezrealizowania wskaźników. Co więcej w każdym z wniosków o płatność przedłożonych w ww. okresie Beneficjent zaznaczał, że wraz z Partnerami dołoży wszelkich starań, aby zadania zostały zrealizowane w późniejszym terminie. Należy również w tym miejscu podkreślić, że w końcowym wniosku o płatność nr (...) Beneficjent w sekcji „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” w żaden sposób nie odnosił się do powodu niezrealizowania wykazanych w tym wniosku wskaźników dotyczących rekrutacji i szkoleń nauczycieli. Poinformował jedynie, że: „*W danym okresie rozliczeniowym, w trakcie realizacji*

projektu nie napotkano problemów utrudniających realizację projektu”, podczas gdy już po analizie stopnia realizacji wskaźników w tym samym wniosku powyższe okazało się niezgodne z prawdą. Warty podkreślenia jest również, że zgodnie z § 7 ust. 3 Umowy: *„Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie i pisemnie poinformować IZ o problemach w realizacji projektu, w szczególności o zamiarze zaprzestania jego realizacji”*. W opinii Organu w sytuacji gdyby Beneficjent ww. trudności zgłosił wcześniej możliwe byłoby wspólne podjęcie działań w celu zapobieżenia ryzyku niezrealizowania wskaźników w projekcie. Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że przez brak poinformowania Organu o trudnościach i realnym ryzyku niezrealizowania wskaźników w projekcie Beneficjent powyższe postanowienie umowne naruszył.

W następnej kolejności w trakcie analizy argumentacji prezentowanej przez Stronę Organ zwrócił uwagę na kwestię grupy docelowej oraz obszaru realizacji projektu.

W swym piśmie z 02.08.2022 r. Beneficjent tłumaczy przyczynę niezrekrutowania i przeszkolenia założonej liczby nauczycieli wskazując poza rezygnacją dotychczasowych uczestników z powodu obaw o własne zdrowie w okresie pandemii i chorobą niektórych uczniów oraz nauczycieli także na stwierdzone przez jednego z jego partnerów tj. (...) problemy kadrowe i rekrutacyjne. Problemy te również ograniczały możliwości przeszkolenia wymaganej Wnioskiem liczby nauczycieli zawodu. Zdaniem Beneficjenta to nie niedopatrzenia z jego strony a ww. stan rzeczy były przyczyną niezrealizowania przez niego wskaźników. Nie można się jednak zgodzić z tym stwierdzeniem. Należy zaznaczyć, że poza ww. partnerem Beneficjent miał jeszcze dwóch innych partnerów w projekcie tj.: Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w (...) oraz Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Mikołaja Kopernika w (...). W sytuacji więc, gdy wiadome były Beneficjentowi problemy kadrowe w jednej z objętych wsparciem placówek oświatowych powinien wraz ze swymi partnerami położyć nacisk na poszukiwanie i rekrutację nowych nauczycieli w pozostałych placówkach. Podkreślenia wymaga również fakt, że z Wniosku wynika, że rekrutacja nauczycieli miała mieć miejsce jedynie w dwóch pierwszych szkołach a nie w trzeciej, co również ograniczało możliwości rekrutacyjne. Poszerzenie procesu rekrutacji nauczycieli o trzecią z wymienionych szkół mogłoby istotnie pomóc w osiągnięciu wskaźników produktu i rezultatu dotyczących zaangażowania w projekcie i przeszkolenia nauczycieli szkół zawodowych. Zdaniem IZ logicznym tokiem działania byłoby w przedmiotowej sytuacji zgłoszenie przez Beneficjenta

problemów w rekrutacji i zawnioskowanie do Organu o zgodę na rekrutację do projektu nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu z trzeciej ze wskazanych w projekcie szkół. Strona mogła również zwrócić się do IZ z prośbą o zgodę na zmianę Wniosku poprzez poszerzenie rekrutacji w (...) lub szukać potencjalnych uczestników w innych szkołach zawodowych w (...). Takie działania nie zostały jednak podjęte przez Beneficjenta w wyniku czego nie zapobieżono niezrealizowaniu wymaganych wskaźników.

Należy zaznaczyć również, że Beneficjent wybrał dość wąski obszar realizacji projektu: „województwo (...), powiat (...), gmina (...)” (pkt 1.9 Wniosku). Ograniczając obszar realizacji projektu tylko do gminy (...) i trzech znajdujących się tam szkół zawodowych Strona zawężyła liczbę potencjalnych partnerów w projekcie a przez to również odbiorców wsparcia, w tym właśnie nauczycieli zawodów i instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Podkreślenia wymaga fakt, że Beneficjent jest podmiotem profesjonalnym posiadającym rozległe doświadczenie i praktykę w realizacji i zarządzaniu projektami dofinansowanymi ze środków UE, zatrudnia licznych specjalistów zarządzających projektami odpowiedzialnych za przebieg i rozliczanie projektów oraz specjalistów w zakresie rekrutacji i staży, współpracuje z wieloma zawodowymi trenerami. Co więcej, zgodnie z oświadczeniami Beneficjenta zawartymi we Wniosku wszystkie dotychczas prowadzone przez niego projekty zostały w pełni zrealizowane tj. osiągnięto wszystkie założone wskaźniki (pkt. 4.4 Wniosku). Mając na uwadze powyższe Beneficjent nie po raz pierwszy uczestniczył w realizacji projektów szkoleniowych dofinansowanych ze środków UE. (...) powinna więc na podstawie posiadanej wiedzy i doświadczenia zdawać sobie sprawę z możliwości wystąpienia różnych czynników (niekoniecznie nawet pandemii) mogących wpłynąć na wystąpienie braków w procesie rekrutacji UP i w trakcie jego realizacji podjąć adekwatne środki pozwalające zabezpieczyć się przed takimi ewentualnymi zdarzeniami prowadzącymi do niezrealizowania wskaźników a w związku z tym celu projektu. Zgodnie z przyjętym we Wniosku przez Beneficjenta (pkt. 4.6.2 Wniosku) kryterium premiującym pn. „Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru miast średnich (...) tracących funkcje społeczno-gospodarcze – które w przypadku osób fizycznych – uczą się, pracują lub zamieszkują w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego na ww. obszarach; w przypadku podmiotów – posiadają siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną jednostkę organizacyjną działalności podmiotu na ww. obszarze.” Beneficjent nie musiał więc ograniczać się tylko do obszaru miasta (...), gdyż

zgodnie z ww. kryterium mógł przyjąć także realizację projektu na obszarze pozostałych zawartych w kryterium miast. Zdaniem IZ racjonalnie myślący podmiot-profesjonalista powinien realizując projekt dofinansowany ze środków UE wyznaczyć taki obszar realizacji aby mieć pewność, że nawet pomimo problemów z potencjalnymi uczestnikami będzie w stanie zrekrutować nowych w zastępstwie i dzięki temu zrealizować w pełni założenia projektu. Beneficjent mógł także dostrzegając podczas realizacji projektu kłopoty w rekrutacji nauczycieli zwrócić się do IZ o zgodę na poszerzenie obszaru realizacji projektu o inne ww. miejscowości, przeprowadzając równocześnie analizę w celu ustalenia potencjalnie zainteresowanych wsparciem współpracą szkół, nauczycieli oraz uczniów szkół zawodowych.

Na zakończenie Organ pragnie również zaznaczyć iż w przedstawionej sytuacji zgodnie z §2 pkt. 2 Umowy Beneficjent był zobowiązany do realizacji projektu w okresie wskazanym we Wniosku. W pkt. 4.6.1 Wniosku wskazano, że projekt będzie realizowany zgodnie z kryterium dostępu: „Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące”. Pierwotnie okres realizacji projektu obejmował przedział od 04.11.2019 r do 30.09.2021 r., czyli łącznie 22 miesiące i 26 dni. Jednak z powodu napotkanych podczas realizacji projektu problemów z realizacją niektórych szkoleń Beneficjent wystąpił w piśmie z dnia 06.09.2021 r. z prośbą o przedłużenie okresu realizacji projektu do dnia 31.12.2021 r., na co IZ w piśmie z dnia 13.09.2021 r. wyraziła zgodę. Beneficjentowi nie udało się jednak do ww. daty zrekrutować ani przeszkolić wymaganej liczby nauczycieli zawodu w związku z czym nie zrealizował on deklarowanych we Wniosku: wskaźnika produktu „Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoby]” oraz wskaźnika rezultatu „Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]”. Beneficjent twierdzi, że podjął wszelkie możliwe dla niego starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu. Z tym stwierdzeniem nie sposób jednak się zgodzić. Pomimo przedłużenia okresu realizacji projektu Beneficjent wciąż mógł zgłosić się do IZ z prośbą o ponowne przedłużenie okresu realizacji projektu na uzgodniony z Organem okres niezbędny do zrealizowania zagrożonych niespełnieniem ww. wskaźników. W Regulaminie Konkursu faktycznie wskazano kryterium dostępu maksymalnego terminu 24 miesiące na zrealizowanie wsparcia w projekcie jednak zawarto w nim również rozwiązanie zgodnie z którym: „IOK w uzasadnionych przypadkach, na etapie realizacji projektu,

dopuszcza możliwość odstępstwa w zakresie przedmiotowego kryterium przez wydłużenie terminu realizacji projektu, nie naruszając zapisów Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze edukacji na lata 2014-2020”. Za „uzasadniony przypadek” można byłoby z całą pewnością uznać pandemię wirusa SARS-CoV-2 oraz związane z nią obostrzenia (w tym m.in. ograniczenia dotyczące zgromadzeń). Możliwość zmiany Umowy i Wniosku pod kątem wydłużenia okresu realizacji projektu przewiduje również Ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych. Zgodnie z art. 12 ww. ustawy: „W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 realizacja postanowień umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów jest niemożliwa lub znacznie utrudniona, odpowiednio umowa albo decyzja mogą zostać zmienione na uzasadniony wniosek beneficjenta”. Tak więc Beneficjent miał możliwość składając odpowiednio uargumentowany wniosek wystąpić o przedłużenie realizacji projektu w celu zarówno zrekrutowania jak i przeszkolenia wszystkich przewidzianych w projekcie nauczycieli. Z powyższych uprawnień jednak nie skorzystał, nie zgłaszając jednocześnie jak już ww. żadnych problemów z rekrutacją UP.

Reasumując, w opinii Organu przedstawiona przez Stronę argumentacja jest niewystarczająca. We wniosku o odstąpienie od zastosowania reguły, Strona wskazywała, że do realizacji wskaźników nie doszło zasadniczo z uwagi na wystąpienie stanu siły wyższej tj. pandemii COVID-19 i wynikających z niej negatywnych skutków, np. obostrzeń dotyczących zgromadzeń utrudniających realizację szkoleń w formie stacjonarnej oraz z powodu czynnika ludzkiego tj. niechęci do uczestnictwa w projekcie części nauczycieli szkół objętych wsparciem z obawy przed zakażeniem COVID-19 jak i faktycznych absencji nauczycieli w projekcie właśnie z powodu choroby. Powyżej Organ przedstawił szczegółową argumentację, dlatego ww. prezentowanych przez Stronę argumentów nie mógł uznać za okoliczności zewnętrzne relewantne dla osiągnięcia wskaźników. W związku z czym w pełni zasadne było zastosowanie przez Organ w niniejszej sprawie reguły proporcjonalności. Niezasadne zaś w opinii IZ jest zastosowanie w niniejszej sprawie zgodnie z wnioskami Strony podrozdziału 8.8 pkt. 8 lit. a i b Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, tj. odstąpienia od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku wystąpienia siły wyższej oraz obniżenia/odstąpienia od żądania zwrotu wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły

proporcjonalności, jeśli beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń.

III

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy wdrożeniowej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej albo systemowej, zwanych dalej „nieprawidłowościami”, IZ jest zobowiązana do podjęcia przez odpowiednich działań o których mowa w ust. 9 lub 11 tej ustawy.

Zadaniem Organu było zatem ustalenie, czy naruszenie, o którym mowa w niniejszej decyzji stanowi nieprawidłowość w rozumieniu art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013. Stosownie do ww. przepisu „nieprawidłowość” oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczące stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem. W świetle art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013, aby można było mówić o zaistnieniu nieprawidłowości, muszą zatem łącznie zostać spełnione następujące przesłanki:

- 1) naruszenie przepisów prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego,
- 2) działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego,
- 3) wywarcie lub potencjalna możliwość wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

W przedmiotowej sprawie Organ uznał, że doszło do powstania nieprawidłowości, która ma szkodliwy wpływ na budżet Unii, poprzez wydatkowanie środków finansowych pochodzących z UE niezgodnie z procedurami wskazanymi w art. 184 UFP.

Beneficjent nie wywiązał się bowiem z obowiązku realizacji projektu, zgodnie z założeniami Wniosku, który stanowi integralną część Umowy. Nie zrealizował w pełni celu głównego projektu, który był mierzony m.in. nieosiągniętym istotnym wskaźnikiem produktu – „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*” oraz wskaźnikiem rezultatu bezpośredniego – „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali*

kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu”. Organ zwraca uwagę, że wykonanie założeń zadeklarowanych we wniosku o dofinansowanie to jeden z podstawowych obowiązków nałożonych na Beneficjenta w Umowie. Nie udało mu się jej jednak spełnić tego obowiązku w pełni. (...) naruszyła więc postanowienia Umowy, tj.: § 6 ust. 1, § 7 ust. 1, § 7 ust. 3, § 12 ust. 8 oraz § 15 ust. 3 a także stanowiącego jej integralną część Wniosku o dofinansowanie (pkt 3.1.1, pkt 3.1.2, pkt 3.2)

Należy podkreślić, że dla uznania, iż doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 UFP, wystarczające jest zarówno naruszenie postanowień zawartych w Umowie, jak i konkretnych Wytycznych, nie zawsze więc musi nastąpić naruszenie prawa powszechnie obowiązującego, krajowego lub unijnego. Wskazane ww. stanowisko jest utrwalone w orzecznictwie i nie jest obecnie kwestionowane. W prezentowaną linię orzecniczą wpisuje się wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 30.01.2018 r. (III SA/Lu 646/17), zgodnie z którym: *„procedury, jakich naruszenie może uzasadniać zastosowanie art. 207 ust. 1 pkt 2 UFP, mogą wynikać nie tylko z aktu prawa powszechnie obowiązującego, ale także z łączącej strony umowy o dofinansowanie, w której zostaje określony uzgodniony sposób działania beneficjenta.”* Zbliżone stanowisko zajął także Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 21.03.2018 r. (I SA/Kr 143/18) stwierdzając, że *„jako naruszenie można uznać wszelkie odstępstwa od zapisów umowy lub naruszenie przepisów prawa unijnego i krajowego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę (uszczerbek) w budżecie ogólnym”*.

Możliwość uznania niewykonania wskaźników projektu za nieprawidłowość indywidualną daje również wprost art. 26 ust. 6 ustawy wdrożeniowej, zgodnie z którym *„Niewykonanie wskaźnika w projekcie może stanowić przesłankę do stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej”*. Ponadto w Umowie zgodnie z § 1 ust.24 w zw. z § 4 ust. 1-4 Beneficjent zobowiązał się zapoznać i stosować do wymienionych w Umowie Wytycznych. Zaś w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków a konkretniej w podrozdziale 8.8 pkt.4 zastrzeżono, że IZ ma prawo zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu (szczególnie wskaźników) uznać za niekwalifikowalne wszystkie lub część wydatków dotychczas rozliczonych i żądać ich zwrotu. Wydatki niekwalifikowalne z tytułu reguły proporcjonalności zostały zaś zdefiniowane w podrozdziale 8.8 pkt 6 Wytycznych w zakresie proporcjonalności wydatków. Zapis ten obowiązuje obydwie

strony umowy o dofinansowanie i to właśnie na jego podstawie Organ zdecydował o żądaniu zwrotu wydatków niekwalifikowalnych.

Po drugie konieczne jest działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego. Zgodnie z art. 2 pkt 37 Rozporządzenia 1303/2013 podmiotem gospodarczym jest każda osoba fizyczna, prawna lub inny podmiot biorący udział we wdrażaniu pomocy z Funduszy, z wyjątkiem państwa członkowskiego podczas wykonywania uprawnień władzy publicznej. W związku z powyższym przesłanka działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zostanie spełniona wówczas, gdy tak definiowany podmiot gospodarczy podejmie działanie niezgodne z przepisami prawa lub, gdy wbrew obowiązkowi wynikającemu z prawa nie dokona określonej czynności. Przekładając powyższe rozważanie na grunt przedmiotowej sprawy, Organ uznał, że to Beneficjent jako podmiot dopuścił się działania naruszającego postanowienia Umowy i Wniosku. Strona nie zrealizowała celu projektu na który otrzymała środki publiczne. Przy czym, niezrealizowanie wskaźników pomimo panujących ówczesnie trudności związanych z epidemią wirusa SARS-CoV-2 wynikało jednak z braku staranności w prowadzeniu projektu, tj. m.in: w sytuacji zaistnienia problemów w rekrutacji nauczycieli Beneficjent zbyt skupił się na przeszkalaniu nauczycieli uczestniczących w projekcie w ramach licznych przewidzianych we Wniosku kursów (największa liczba kursów/szkoleń specjalistycznych na jednego uczestnika wyniosła aż 10) nie skupiając się wystarczająco na poszukiwaniach nowych nauczycieli do projektu, brak ponownego przeprowadzenia analizy wśród grupy nauczycieli ze szkoły ZSP1 i uwzględnienia ich wśród nauczycieli objętych wsparciem, przyjęcie znacznie zawężonego obszaru realizacji projektu tylko do gminy (...) gdy zadeklarowane we Wniosku kryterium premiujące pozwalało realizować projekt również na obszarach: (...), co mogło zapewnić szersze możliwości rekrutacyjne do projektu, brak zgłaszania Organowi ryzyka niezrealizowania wskaźników z uwagi na pandemię, gdy takie działanie mogłoby pomóc wypracować ze współpracy z IZ konkretne działania naprawcze.

Podkreślić należy, że to na Stronie ciążył obowiązek starannego realizowania projektu, zgodnie z postanowieniami zawartymi we Wniosku o dofinansowanie i Umowie. W opinii Organu mając na uwadze powyżej wskazane zachowania, które ostatecznie doprowadziły do niezrealizowania wskaźników projektu, należy stwierdzić, że Beneficjent nie sprostał nałożonym na niego Umową i Wnioskiem obowiązkom. W toku przedmiotowego postępowania IZ ustaliła, na podstawie całokształtu zebranego materiału dowodowego,

a przede wszystkim w oparciu o dokumentację projektową znajdującą się w posiadaniu Organu (w tym w systemie SL2014), że Beneficjent nie osiągnął wskaźnika produktu tj.: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie*”, jak również wskaźnika rezultatu pn: „*Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu*”, które to wskaźniki były miernikiem realizacji celu głównego projektu, a do ich niespełnienia doszło z przyczyn leżących po stronie Beneficjenta.

Spełnienie dwóch wyżej wymienionych przesłanek jest niewystarczające do ustalenia, iż mamy do czynienia z nieprawidłowością. Trzecia z przesłanek wskazuje na konieczność wystąpienia lub uprawdopodobnienia wystąpienia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem w związku z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem podmiotu gospodarczego (beneficjenta). Powyższe oznacza, że o zaistnieniu nieprawidłowości decyduje nie tylko faktyczne wywarcie szkodliwego wpływu na budżet, ale nawet już prawdopodobieństwo wystąpienia takiej szkody. W przypadku przesłanki wywarcia lub potencjalnej możliwości wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie tego budżetu nieuzasadnionym wydatkiem należy przyjąć, że szkoda dla budżetu nie musi być konkretną stratą finansową, może być ona wyliczona m.in. metodą wskaźnikową. Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy, zdaniem Organu pomimo faktu wystąpienia pandemii wirusa SARS-CoV-2 w trakcie realizacji przez Beneficjenta projektu, okoliczność ta nie wpłynęła wbrew stanowisku Strony w bezpośredni sposób na niezrealizowanie założonych we Wniosku wskaźników projektu a tym samym jego celu. Sam Beneficjent jak już wyżej w niniejszej decyzji wskazywano miał wiele możliwości podjęcia różnych działań w trakcie realizacji projektu, które mogły doprowadzić do zrealizowania ww. wskaźników projektu. Należy uznać więc, że istnieje logiczny związek między naruszeniem procedur a finansowaniem nieuzasadnionego wydatku z budżetu UE. Niewątpliwie naruszenie obowiązujących procedur, w tym nieosiągnięcie zadeklarowanych we wniosku wskaźników, a tym samym celu projektu spowodowało powstanie szkody w budżecie UE. Beneficjent nie osiągnął jednego z założonych we Wniosku wskaźników na zakładanym poziomie, a zatem wypłacona mu dotacja nie przyniosła w pełni założonych skutków. W tej sytuacji należy uznać, że dofinansowanie nie zostało spożytkowane zgodnie z procedurami, w szczególności Umową i Wnioskiem. Mając

na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Organ nie ma wątpliwości, że w projekcie doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 UFP, a środki publiczne wydatkowane niezgodnie z zasadami wskazanymi w UFP i Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. **Szkodę w budżecie Unii wyrządzoną przez (...) Organ określił łącznie na kwotę 22 377,39 zł (słownie: dwadzieścia dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt siedem złotych 39/100)**, tj. wartość wydatków uznanych za niekwalifikowalne, obliczona według stopnia niezrealizowania wskaźnika Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie w zadaniu nr 4.

Zastosowana przez Organ metodologia przedstawia się w sposób następujący:

Założono we wskaźniku, że wsparcie otrzyma 23 nauczycieli, a otrzymało 16.

Dla zadania nr 4: „Doskonalenie umiejętności nauczycieli-typ operacji 8” zaplanowano wydatki

(dofinansowanie) w wysokości: 84 970,00 zł

- rozliczono kwotę - dofinansowanie: 64 522,91 zł

Koszt na 1 nauczyciela: $64\,522,91\text{ zł} : 23 = 2\,805,34\text{ zł}$

Łączny koszt za 7 nauczycieli: $2\,805,34\text{ zł} \times 7 = 19\,637,38\text{ zł}$

W projekcie łączna wartość wydatków niekwalifikowalnych, wynikających z zastosowania reguły proporcjonalności wyniosła 23 564,86 zł (w tym koszty bezpośrednie – 19 637,38 zł, koszty pośrednie – 3 927,48 zł, dofinansowanie w kosztach pośrednich – 3 347,74 zł oraz wkład własny w kosztach pośrednich – 579,74 zł), w tym wartość dofinansowania w wysokości 22 985,12 zł. W dniach 28.01.2022 r. oraz 16.05.2022 r. Beneficjent dokonał zwrotu odpowiednio kwoty 37 489,43 zł (w tym kwota 7 200,00 zł zwrotu dofinansowania z tytułu zmniejszenia wartości projektu zgodnie z aneksem nr 2) oraz kwoty 7 644,23 zł - po terminie, zaliczonej w następujący sposób: 7 189,16 zł na należność główną i 455,07 zł na odsetki. Biorąc pod uwagę powyższe do całkowitego rozliczenia projektu przez Beneficjenta pozostała kwota w wysokości 22 377,39 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia przekazania ostatniej transzy tj. od dnia 01.09.2021 r.

Mając na uwadze powyższe w tym stanie rzeczy Organ stoi na stanowisku, że wartość szkody w budżecie określono precyzyjnie i prawidłowo.

IV

Organ stwierdzając wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej ma obowiązek podjęcia działań w celu odzyskania kwoty nieprawidłowości, musi mieć jednak także na uwadze treść art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, czyli zasadę nieobciążania beneficjentów nieprawidłowościami będącymi konsekwencją działania lub zaniechania właściwej instytucji lub organów państwa.

Organ rozpatrując niniejszą sprawę stanął na stanowisku, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności, pozwalające na zastosowanie art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, zgodnie z którą „w przypadku gdy nieprawidłowość indywidualna wynika bezpośrednio z działania lub zaniechania: 1) właściwej instytucji lub 2) organów państwa- korygowanie wydatków następuje przez pomniejszenie wydatków ujętych w deklaracji wydatków oraz we wniosku o płatność, przekazywanych do Komisji Europejskiej, o kwotę odpowiadającą oszacowanej wartości korekty finansowej wynikającej z tej nieprawidłowości”. To na Beneficjencie spoczywał obowiązek realizacji projektu zgodnie z Wnioskiem i Umową, tj. jeżeli chodzi o przedmiotową sprawę, osiągnięcia w pełni wskaźników założonych we Wniosku. W korespondencji z IZ, Beneficjent oświadczał, że do niezrealizowania wskaźników doszło z uwagi na panującą w kraju pandemię COVID-19 i wynikające z niej negatywne skutki dla realizowanego projektu. Jak już szczegółowo w niniejszej decyzji wskazano, podnoszona przez Stronę argumentacja nie była wystarczająca do odstąpienia przez Organ od zastosowania reguły proporcjonalności. Powyższych okoliczności nie można uznać za takie, którym Beneficjent nie mógł zapobiec. Przede wszystkim to brak staranności po stronie Beneficjenta doprowadził do niezrealizowania w pełni projektu. Chociaż we Wniosku założył m.in, że: zrekrutuje w projekcie równo 23 nauczycieli kształcenia zawodowego lub instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz że w wyniku uczestnictwa w zapewnionych w projekcie szkoleniach w ramach tak zrekrutowanej liczby nauczycieli kwalifikacje uzyska lub kompetencje nabędzie równo 20 osób to w rzeczywistości żadne z tych zadań niestety nie zostało w pełni zgodnie z Wnioskiem osiągnięte. W związku z powyższym zachowaniem

Beneficjenta doszło do naruszenia istotnych postanowień Umowy, stanowiącego jej integralną całość Wniosku, jak również Regulaminu Konkursu.

W tym stanie rzeczy, Organ uznał, że to Strona powinna ponieść konsekwencje finansowe w postaci zwrotu części dofinansowania wyliczonej zgodnie z regułą proporcjonalności. **Należy zaznaczyć, że Umowa podpisana przez Stronę jest umową rezultatu a nie starannego działania, zaś Beneficjent podpisując ją zobowiązał się zrealizować przedmiotowy projekt ściśle zgodnie z tą Umową jak i ze stanowiącym jej nieodłączny element Wnioskiem.** Organ wybierając projekt do dofinansowania opiera się na oświadczeniach składanych przez Beneficjenta we Wniosku, w szczególności w zakresie spełnienia kryteriów wymaganych w Regulaminie Konkursu. Organ ocenia również Wniosek, w zakresie planowanych założeń projektu i działań, które mają być podjęte w celu zrealizowania wskaźników. Bierze pod uwagę także łączny potencjał finansowy wnioskodawcy i partnerów oraz ich doświadczenie w realizowaniu projektów finansowanych ze środków publicznych. Należy zwrócić uwagę, że Wniosek został przygotowany przez (...) poprawnie - zadeklarowano w nim wymagane Regulaminem Konkursu wskaźniki produktu i rezultatu oraz spełnienie kryteriów dostępu i zadeklarowanych przez Beneficjenta kryteriów premiujących. Pomimo trudności w realizacji projektu zgłaszanych Organowi przez Beneficjenta w trakcie realizacji projektu, Beneficjent nie zgłaszał, że z uwagi na napotkane utrudnienia może nie dać rady zrealizować wszystkich założonych w projekcie wskaźników w przewidzianym okresie realizacji. Beneficjent poza wnioskiem z dnia 06.09.2021 r. o zgodę na przedłużenie okresu realizacji projektu do dnia 31.12.2022 r. oraz o zgodę na zmianę katalogu szkoleń dla części zrekrutowanych w projekcie nauczycieli nie wystąpił do IZ z żadną prośbą o pomoc lub współdziałanie w celu zrealizowania zagrożonych założeń projektu. Ponadto w końcowym, dwunastym wniosku o płatność z dnia 31.01.2022 r. oraz w jego poprawionej wersji z dnia 16.05.2022 r. Strona zapewniała Organ, że: „w danym okresie rozliczeniowym, w trakcie realizacji projektu nie napotkano problemów utrudniających realizację projektu”. Powyższe jak już wcześniej wielokrotnie wskazywano po przeanalizowaniu stopnia realizacji wskaźników okazało się niezgodnie z rzeczywistością. Zgodnie z wnioskiem końcowym Beneficjent m.in.: nie tylko nie zrekrutował wymaganej liczby nauczycieli kształcenia zawodowego ale również nie zadbał o przeszkolenie i uzyskanie kwalifikacji/nabycie kompetencji przez ich liczbę przewidzianą we Wniosku. Tym samym Beneficjent nie tylko nie

spełnił istotnego wskaźnika produktu ale również wynikającego z niego wskaźnika rezultatu bezpośredniego koniecznego do osiągnięcia w pełni celu szczegółowego Priorytetu Inwestycyjnego tj.: *„Podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego w kontekście przyszłego zatrudnienia uczniów/słuchaczy szkół zawodowych”*.

Reasumując, należy stwierdzić, że IZ nie przyczyniła się bezpośrednio do powstania nieprawidłowości, dlatego była zobowiązana wszcząć przedmiotowe postępowanie, zamierzające do określenia kwoty przypadającej do zwrotu.

Mając na uwadze całokształt okoliczności danej sprawy oraz całość zebranego materiału dowodowego, Organ rozpatrując ją, zdecydował, że należało orzec o zwrocie dofinansowania wydatkowanego z naruszeniem procedur. Zgodnie z § 15 ust. 1 Umowy *„Jeżeli na podstawie wniosków o płatność lub czynności kontrolnych uprawnionych organów zostanie stwierdzone podwójne finansowanie lub dofinansowanie jest przez Beneficjenta: wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystywane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 UFP, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości. Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu całości lub części dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków lub wyrażenia zgody na pomniejszenie wypłaty kolejnej należnej mu transzy dofinansowania”*.

IZ nie mogła odstąpić od nakazania Beneficjentowi zwrotu środków, gdyż kwestia ta nie podlega jej uznaniu. Obowiązek kontroli wydatkowania środków publicznych wynika bowiem ściśle z dyscypliny finansów publicznych, stanowiącej niepodważalną zasadę gospodarowania tego rodzaju środkami.

Podsumowując, w oparciu o wszechstronną analizę zebranego materiału dowodowego Organ w niniejszej decyzji stwierdził, że Strona dopuściła się ww. naruszeń tj.: niezrealizowania w pełni zadeklarowanych we Wniosku wskaźników produktu i rezultatu. W związku z powyższym Organ miał obowiązek wezwania Beneficjenta do zwrotu kwoty obliczonej jako korekta finansowa. Z uwagi na brak zwrotu rzeczowej kwoty Organ był zobligowany do wydania decyzji administracyjnej zgodnie z art. 207 ust. 9 UFP. Przepis ten zobowiązuje organ administracji, po bezskutecznym upływie 14 dniowego terminu do dobrowolnego zwrotu, do wydania decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu.

Z uwagi na powyższe, Organ postanowił jak na wstępie.

Pouczenie:

Niniejsza decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancyjnym.

*Zgodnie z art. 207 ust. 12a UFP. w zw. z art. 129 § 2 KPA w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Instytucję Zarządzającą **Stronie służy wniosek do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszej decyzji.***

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 KPA w trakcie biegu ww. terminu Strona może zrzec się prawa do wniesienia do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Z dniem doręczenia Organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Na podstawie art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 259), jeżeli Stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do Organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Zgodnie z art. 53 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi na niniejszą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach (w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia). Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. Zgodnie z § 1 pkt 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz.U. 2021 poz. 535) wpis od skargi w sprawie należności pieniężnej objętej zaskarżonym aktem wynoszącej ponad 10 000 zł do 50 000 zł wynosi 3% wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 400 zł. Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

Na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 UFP w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane z naruszeniem

procedur, o których mowa w art. 184, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy. Zgodnie z art. 207 ust. 4 pkt 3 oraz ust. 5 UFP Beneficjent, który nie zwrócił środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia kiedy decyzja, o której mowa w art. 207 ust. 9 UFP, stała się ostateczna, zaś kończy z upływem trzech lat od dnia dokonania zwrotu tych środków.

MARSZAŁEK

WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

ANDRZEJ BĘTKOWSKI

(dokument podpisano elektronicznie)

Decyzję otrzymują:

1) Beneficjent: (...)

2) a/a